

ÉLELETÜNK

XIV. évf. 10. szám (14. Jahrg. Nr. 10)

Az európai magyar katolikusok lapja

1982 október

CHIARA LUBICH:

Az élet szava

EVANGÉLIUMI ELMÉLKEDÉS

Odament Jézushoz a két tanítvány, Jakab és János. Különös kérésük volt. Azt akarták, hogy a dicsőségben, vagyis a Mennyekben Jézus mellett ülhessenek. Egyikük Jézus jobbán, a másikuk balján. Jézus megmagyarázza nekik: „Az a hely azoké, akiknek készült”. A többi apostol megnehezelt a kettőre kérésük miatt, és szemrehányást is tettek nekik. Jézus ekkor valamennyiüket összegyűjti és így szól hozzájuk: „Tudjátok, hogy azok, akiket a világ urainak tartanak, zsarnokoskodnak a népeken, a hatalmasok pedig önkényüket éreztetik velük. Köztetek azonban ne így legyen... Aki köztetek nagyobb akar lenni, legyen szolgátok” (Mk 10, 43).

A két tanítvány óhaja, hogy Jézus jobbán és balján foglaljanak helyet, arra utal: mennyire földies elképzelésük volt Krisztus országáról. A korabeli zsidók mind így gondolkodtak. A Tizenkettő sem értette még, hogy a „dicsőségre” csak egyetlen út vezet: Mesterükéhez hasonlóan, a szenvedés és a halál útja.

„Aki köztetek nagyobb akar lenni, legyen szolgátok.

Jézus szavai világosak, forradalmiak: a tanítványok igazi nagysága a szolgálat, mégpedig a tetteken keresztül megnyilvánuló szolgálat. A „szolga” szó ebben az összefüggésben valóban konkrét szolgálatot jelent. Jézus tanítványai körében soha sem volt parancsoló úr. Az emberek szolgájaként viselkedett. A mindent odaadó szeretet szolgálatát várja tanítványaitól is. Még életük odaadását is, amint ezt Ő is tette. Jézus haláláig menő kinszenvedését már az Ösegyház is úgy tekintette, mint az embereknek tett legnagyobb szolgálatot.

Jézus nem ítéli el azokat, akik felelősségteljes állásokra vágyanak. Azt azonban leszögezi, hogy a keresztény közösségben a vezetőknek a szolgálat szellemében kell dolgozniuk. Visszautasít minden olyan vezetést, kormányzást, amely az uralkodáson, az egyéni dicsőség-vágyon és mások kizsákmányolásán alapul. „Aki nagyobb akar lenni köztetek, legyen szolgátok”.

Márk evangéliumának e szavai általános szabályt jelentenek, és mindenkire vonatkoznak. Az Egyház is szolgálatot jelent: saját közösségén belül és az emberiségnek egyaránt.

Miként éljük meg tehát az új életigét? Végezzük minden dolgunkat a szolgálat szellemében. Mindegy, hogy az Isten Országá terjesztésére vállalkozunk, vagy otthonunk falai között dolgozunk, vagy a társadalom javáért küzdünk. Ha Krisztust látjuk minden embertársunkban, beosztottjainkban, főnökeinkben, a velünk egyenrangúakban, szolgáló magatartásunk könnyebbé válik. Krisztus magáénak ismeri el azt,

PROKOP PÉTER:

Végére járhatunk-e?

Vajon csak felületi jelenség, napjaink divatja, vagy a mélyek mélyének a követelődzése bennünk, valami izgalom a megfoghatatlan után: a vadászles csön-des várakozása? Napilapunk el nem hagyja a horoszkóp szakértő jelentését. Még annak is, akinek az eleve: csak azt hiszem, amit látok, van egy-két babonája. Fogja a nadrággombját, lekopogtatja a szerencsését, 13-án, pénteken nem kezdene vállalkozásba. Mindenféle nemzetiségű és vallási látnokok, vajakó-

Kosztolányi Dezső (1885–1936):

Késő ős a pusztán

*A pitvaron a tengeri
nevet a nap piros tűzére,
de sárga árnyát elveri
a paprikák piros füzére.*

Az igazság, a tudományos magyarázata a valóságnak egyre tágul. De minél többet kicsikarunk, annál inkább látjuk, milyen keveset tudunk.

22 milliárd fényév — el ne szédüljünk — a mindenség gömbjének az átmérője. Ebben egymilliárd csillagköd van, hasonló, mint a mi tejútunk, amelyiknek 100 milliárd napja van. Ebből e g y a miénk tucatnyi fő- és mellék bolygóival. Ez a mérhetetlen „svájci óra” azonos szabályok szerint

*Száll-száll a lelkem kergetőzve
a mustszagú, világos őszbe,
mint szélbe csörgő papíros,
fölötte a halál és élet
a sárga és piros.*

sok, guruk, gyógyítók, tűszűrők, vegetáriánusok hirdetik az igazukat. Szellem-idézések, titkos körök, sátánvallások burjánzanak.

Mi ez a bacilus, primitív hajlam, viszsztatatórő görcs ma a tudományoknak mindenre választ kereső korszakában? A tudásban való hit mögött hogyan bujkálhat ez a hiszékenység a babonás jelenségekben? Hogyan fér össze a materialista himnusszal: ha sikerül majd lefűlelni a mindenség törvényeit, s a mindenség az enyém, én leszek a nagy karmester. Nem lesz szükség Istenre. Mi terveljük ki büszke programjainkat és véghez is visziük. Mint a kolerát, kiirtjuk a vallás visszaütő ősi betegségét.

Kérdés, elérhetünk-e erre a pontra? A közfelfogás szerint jó úton haladunk a mindentudás felé. Fölfedezéseink egyre nőnek. Igaz, de minél többet megismerünk, annál több az új ismeretlen. A felnyitott ajtó nem végszó, csak rálátás az újabb határtalan felé.

A kerék föltalálása tán sorsdöntőbb volt és érthetőbb, mint az égitestek közötti röppentyűk. A Vénusz bolygóról küldött fényképek elcsodálkoztatnak ugyan, de csak szaporítják kérdéseinket. A nagy távcsövek messzebbre látnak, de megdöntik eddig biztosnak tartott föltevéseinket.

amit másokkal, különösen a legkiseb-
bekkel tettünk.

Legyünk szolgálatkészek mindenkivel
szemben. Szolgáljunk jól.

Így válik Krisztus érthetőbbé, az evangéliumi megújulás ragyogóbbá. A kereszt elveszíti a gyakorta neki tulajdonított negatív jelentését, és fölmelegszik, mint üdvösségünk ára, emberi szabadságunk jelképe. Ez a mi nagy-szerű célunk. Ne engedjük, hogy meg-hiusuljon!

és energia ugyanaz, csak más létezési formák. Kiderül: a világok eleje és vége hogyan váltakoznak...

A rám vonatkozó szorongásaim azonban megmaradnak. Az atomok miriád-jainak a játékából hogyan állottam elő éppen én, ez a gondolkodó külön-c az anyagból.

És van-e valami rendeltetésem? A „Mundiálon” mellérúgja a tizenegyest az egyik játékos. Földre zuhan, eltakarja arcát, vigasztalanul zokog. Ne vegyék blaszfémianak az összehasonlítást. Csak az örök emberi mozdulatra gondolok. Ilyen testtartással jajdulhatott a zoltáros: a mélységekből kiáltok hozzád, Uram! Ez a pózmentes, nem betanult leborulás miért van bennünk? Az ember így kérdegeti nagy miértjeit.

Képelem van az örökké élhetésről. Hát velem mi lesz? Eltemetnek: marék por maradok. Ez az író kezem, mely a halhatatlanságról rója e sorokat, elrothad, mint egy fadarab? Aki diktál az új-jaimnak, az is megszűnik velük együtt?

Ki az a lény és milyen, akinek eszébe ötlött e világ? Az ateistáknak is megvan a maguk sajátos istene. Azt védik, mikor a másoké ellen harcolnak. A tudás, a párt, a haladás... Van pápájuk is. Szigorú szertartásuk. A következetes ateista „vallásosabb”, mint aki magát misztikusnak vallja.

A különféle fokú és minőségű megválaszolatlan érzéseink miatt kerül a kezünkbe az asztrológia. A velem született vágy miatt igénylem a választ a jövőmre. A cigányasszonynak is odanyújtom a tenyerem. Nem hiszek neki, nevetek, de mégis bizsergetet: mit jósol? Hogyan oldja meg sorsom vonalrajzát. Megmosolyogják, aki a zsebében szorongatja védszentje szobrocskáját, de az remél: hátha. A lány elmerengve kérdi a fiút: melyik a csillagképe?

Nemcsak a költő hajlamos a logikán túlira. Midenkiben bujkál a vadász-kaland megragadni, ami kívül esik az anyagon. Az eszem is több az idegeknél vagy elektromos ingernél. Pont az az izgató, ami a lombikból kimarad s nem fortyog az elegyben. Esetleg egyszer még fölfedezik, hogy az agy törvényei a fizika egy fölemelt égi képmása. De a tudomány végül is száraz. Ugyanaz mindenkinek.

A tűszűrő gyógyításban is van valami elbűvölő, a kínaiak se tudják, mi-ben áll a hatása. Ha majd egyszer megoldják az idegrendszerre való hatásának a magyarázatát, elveszti szemünkben a varázsát.

Ennyi milliárd ember között persze, hogy ezzel a kíváncsiságösztrönnel vissza-élnek, csálnak, tévednek, de az alapindulat, ami mozgat, az a létünk értelme: ki vagy, aki vagy? Negatív vagy pozitív vele viaskodik kiki a maga mód-ján, mint Jákob az anygallal.

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

Teológiai téveszmék

ERKÖLCSI SZABADOSSÁG A TEOLÓGIÁBAN

Korunk erkölcsi szabadoossága újabban a katolikus teológiába is behatolt. Közismertek Pfürtnernak, volt fribourgi tanárnak nézetei, melyek miatt el kellett hagynia az egyetemet. Védte a házasság előtti nemi kapcsolatot, az önkielégülés és a homoszexualitás megengedhetőségét. Küng újabban szintén síkra szállt a házasságelötti kapcsolatok védelméért. A hivatalos egyház — VI. Pál, II. János Pál, a kongregációnak a „Persona Humana” kezdetű határozata (1975) — elítéli ugyan ezeket az új nézeteket, azonban vannak papok, akik máris magukévá tették őket és híveik közt terjesztik. A jelenlegi erkölcsi bizonytalanság és szabadoosság részben a papságra és egyes püspökökre vezethető vissza, akik gyengeségből hallgatnak és megfedkeznek arról, hogy az Egyház hitének és erkölcsének ők a felelős örei.

A nyugati világ erkölcsi züllésének a kiváltó oka nagyrészt az anyagi jólét. A jólét ugyan önmagában jó, de gyakorlatilag könnyen megrontja az emberek erkölcsi magatartását, mert önzővé teszi őket. A jólét nyomában jár a gyakorlati materializmus, a transzcendens értékek semmibevevése, a kényelemnek, élvezetnek gátlás nélküli hajszolása, a vallásos élet csökkenése. A mai helyzetet súlyosbítja az is, hogy a nyugati világ a „kereszténység-utáni paganizmus” korát éli. A római erkölcstelenséget a kereszténység nagyjában megszüntette — a keresztény hit volt az orvosság a pogányok erkölcsi betegségére, — de a mai erkölcstelenség a keresztények közt terjed. „Ti vagytok a föld sója. Ha a só ízt veszti, ugyan mivel szö-zák meg (Mt 5, 13)?

HELYES ÉS TÉVES LELKIISMERET

Pfürtner irataiban és előadásaiban ismételt arra hivatkozott, hogy bizonyos eddig bűnnek minősített szexuális cselekedetek nem lehetnek bűnök, mert az emberek nagyrésze nem tartja annak. Ám sem az Egyház, sem a Szentírás nem tekintette sohasem az emberek gyakorlati életét az erkölcs normájának. Abból, hogy az emberek mindig csinálnak és sikkasztanak, s cselekedeteiket már nem tartják bűnnek, hanem csak hasznos ügyeskedésnek, nem lehet arra következtetni, hogy a csalás és sikkasztás nem bűn. Ha nem vagyunk menthetetlen optimisták, el kell ismernünk, hogy az emberek életében sok minden történik, ami helytelen és rossz.

Természetesen van jóhiszemű téves lelkiismert is, mely folytán az ember tévesen ítéli meg cselekedeteit, és nem felelős azért amit helytelenül tesz. Az Egyház mindig elismerte a jóhiszemű téves lelkiismeret lehetőségét, de egyben hangoztatta az ember kötelességét, hogy objektív normák segítségével szubjektív lelkiismeretét helyesbítse. Pfürtnernak a bűnéja épp az, hogy a szubjektív lelkiismeretét és az objektív erkölcsi normát nem különbözteti meg eléggé, s nemcsak a praktikus pasztorális ítélet szerint nyilvánítja az egyes cselekedeteket „nem-bűnösnek”, hanem önmagukban, tehát objektíve is, hibátlannak tartja őket.

A lelkiismeret cselekedeteink legfőbb szubjektív normája, és Isten is a szubjektív lelkiismeret szerint ítél meg bennünket. Azonban a szubjektív lelkiismeret mégsem cselekedeteinknek a legfőbb normája, mert az embernek kötelessége,

hogy objektív normák szerint alakítson ki magának helyes és megbízható lelkiismeretét. Előfordulhat ugyan, hogy valaki tévesen azt hiszi, hogy valami nem bűn, noha objektíve az. Így pl. egyes primitív néptörzseknel az volt a felfogás, hogy az öreg szülőket meg szabad ölni, s ha valaki jóhiszeműleg követte e téves lelkiismeretét és megölte szüleit, bizonyára nem vétkezett. Azonban a szubjektív lelkiismeret objektív erkölcsi normáknak megfelelően kell alakítanunk — ezek az objektív normák vagy a természet maradandó törvényeiben, vagy a kinyilatkoztatásban vannak lefektetve —, és iparkodnunk kell olyan szubjektív lelkiismeretre szert tenni, mely objektíve is helyes. Ha ezt elmulasztjuk, s hamis lelkiismeretünket követjük, akkor elveszítjük jóhiszeműségünket és felelősek vagyunk cselekedeteinkért. Nézzünk egy példát. Ha a vadász az erdőben valamit mozogni lát a bokorban és rálól mielőtt megbizonyosodott volna, hogy ember vagy állat van a bokorban, s ha történetesen egy embert öl meg, akkor nem hivatkozhat jóhiszeműségére, nem mondhatja, hogy nem tudta, hogy ember volt-e ott. Kötelessége lett volna ugyanis meggyőződni arról, hogy csakugyan nem embert vesz célba. Így ha valakinek kételye támad, hogy eddigi erkölcsi felfogása helyes-e — azaz, hogy szubjektív lelkiismerete megfelel-e az objektív normáknak —, akkor lelkiismereti kötelessége, hogy keresse az igazságot és lelkiismeretét helyesbítse.

AZ OBJEKTÍV ERKÖLCSI NORMA FONTOSSÁGA

A nemi erkölcs megítélésében az objektív normák kötelező ereje már azért is fontos tényező, mert az ember szívesen tartja jónak azt, ami gyönyört okoz és ezért épp e téren ki van téve annak a veszélynek, hogy hamis szubjektív lelkiismeret alakítson ki magának. A szubjektív lelkiismeretnek objektív normához való szabása egy bizonyos lelki érettséget és intellektuális rátermettséget tételez fel, és ezért a többség gyakorlatilag kritika nélkül követi a közvélemény diktálta felfogást. Ez viszont bizonyítja a nevelőknek, a papságnak a felelősségét. Előfordulhat ugyanis, hogy egyesek épp tanítóikra hallgatva ferdítik el lelkiismeretüket. Ezekre a hamis tanítókra áll a próféta szava: „Jaj azoknak, akik a rosszat jónak mondják és a jót rossznak. Akik a sötétséget világosságnak teszik meg s a világosságot sötétségnek, ami keserű, azt édesnek, az édeset meg keserűnek. Jaj azoknak, akik bölcsnek a tulajdon szemükben és okosnak hiszik saját magukat” (Iz 5, 20-21).

Mi emberek mindig ki vagyunk téve annak a veszélynek, hogy önmagunkat tekintsük minden érték mércéjének. A cselekvés terén ez abban nyilvánkozik meg, hogy azt hisszük, hogy saját magunk szabhatjuk meg magunknak, mi az erkölcsi jó és mi nem. Megfedkezünk, hogy nem önmagunknak, hanem Istennek köszönhetjük létünket, és hogy cselekedeteinkben sem vagyunk abszolúte függetlenek, sem a természettől, melyet kaptunk, sem Istentől, aki célt szabott nekünk. Az emberiség bűnbetése, melyet a Biblia a paradicsomi történet képében ír le, erre a hibára vezető visszafordulás. Isten megszabta az ember számára, mi az erkölcsi jó és mi nem, melyik fáról táplálkozik, melyről

nem. Az ember Istenre hallgatva tehát tudta, mi a jó és mi a rossz. A gonosz szellem azonban megkísérti az embert: „Amely napon abból esztek, szemetek felnyílik, olyanok lesztek mint az Isten,

aki ismeri a jót és a rosszat” (Ter 3, 4-5). A gonosz szellem szemszögéből annyit jelent: szabjátok meg magatoknak mi számotokra jó és rossz, ne hallgassatok Istenre, tegyétek azt, ami kellemesnek látszik előttetek. Az emberi hübrisznek ez a drámája ismétlődik állandóan az emberiség történelmében, a mai erkölcsi züllés is ennek a gyümölcse.

Huszonöt éves a Magyar Egyházzociológiai Intézet

1957 nyarán az ICARES néven ismert Nemzetközi Egyházzociológiai Intézet holland világi igazgatója, G. H. L. Zeegers professzor és egy fiatal magyar jezsuita, Morel Gyula, megállapodtak abban, hogy a nagyevű intézet magyar részleget állít fel Genfben a még tanulmányait folytató magyar jezsuita vezetésével. 1958-ban az említett nemzetközi központ tagintézetei önállósultak. A magyar tagozat az osztrák testvérintézet segítségével a bécsi Pazmaneumban lelt új otthonra (ahonnan nemsokára az egyetem közelébe, majd később Schönbrunn szomszédságába költözött) és állandóan bejegyzett osztrák egyesület keretében folytatta tevékenységét. Az egyesület elnöke László István Eisenstadt-i püspök, az ausztriai magyarok Apostoli vizitátora. 1960-ban kapcsolódott be a munkába András Imre S. J., aki 1961-től munkatárs, 1962 óta pedig a bécsi iroda vezetője. A munka keretének és forrásainak kibővítésére Morel Gyula Münchenben egy második irodát szervezett. A németországi egyesület jóváhagyása 1964-ben történt és elnöke, 1978-ban bekövetkezett haláláig, Ádám György németországi főlelkész volt. 1967-ben az Intézet új állandó belső munkatársat kapott Újváry Julianna SJC okl. közgazda személyében.

Milyen sajátosan magyar egyházi feladatot vállalt magára a Magyar Egyházzociológiai Intézet és mit tudott a vállalt feladatból megvalósítani? A feladatot elsősorban az szabta meg, hogy az elmúlt évtizedek nagy átalakulása következtében a magyar egyház számára is létkérdéssé vált a lelképásztori és társadalmi problémák tudományos feldolgozása. 1929 óta a magyar egyházat átfogóan bemutató munka nem jelent meg, egyszerű egyházi kérdéseknek is nehéz volt megbízhatóan utánanézni. Vallási és egyházi témakörrel rendszeres tudományos vizsgálat csak állami kutatóintézetekben folyt. Az alapok lerakásával kellett tehát kezdeni. Az UKI munkájának jelentékeny részét még ma is a megalapozott egyházzociológiai kutatás feltételeinek megteremtésére fordítja: a rendszerességet nélkülöző alkalmi forrásanyag gyűjtésére és rendezésére, a hazai világi társadalomkutatás hívs kiadványainak beszerzésére.

A negyedszázad alatt megjelent kiadványok három csoportba sorolhatók. I. UKI-Berichte néven jelent meg a nagyobb kutatások, átfogó tanulmányok anyaga, eleinte német, 1969 óta német és UKI-Reports címmel angol nyelven. A kezdetek óta 38 német és 16 angol füzet, illetve kötet látott napvilágot ebben a sorozatban. Ide számítható a könyvalakban megjelentetett magyar egyházi kézikönyv, a Bilanz des ungarischen Katholizismus (A magyar katolicizmus mérlege), mely 1969-ben negyven év után tette ismét hozzáférhetővé a magyar katolikus egyház időszerű adatait. II. Folyóirat, illetve újságok formájában az UKI a negyedszázad alatt 181 kiadványt jelentetett meg, el-

sősorban magyar (108) és német (48) nyelven, de szerepel a cikkek között francia (13), angol, holland, spanyol és olasz nyelvű is (3-3). III. 1976 óta az Intézet német és angol nyelven UKI Press-Service címen időszerű sajtótájékoztatót is kiad, mely a magyar egyházi események hátterét és jelentőségét mutatja be. Ebből az élelnek visszhangot keltő kiadványból eddig 24 német és ugyanannyi angol szám jelent meg.

Az Intézet kérésre bárkinek szívesen megküldi kiadványainak teljes listáját. Költségmegtérítés ellenében a legtöbb kiadvány is megszerezhető. Cím: Ungarisches Kirchensoziologisches Institut (UKI), Linzer Str. 263/18, A-1140 Wien.

Litván katolikusok ellenállása

„A Katolikus Egyház Krónikája Litvániában” címmel ide s tova tíz éve jelenik meg ez a különös földalatti krónika egy üldözött egyháznak a keleti blokkból. Különös ennek a 75 %-ig katolikus litván népnek az élete, bekebelezve a Szovjetunióba. De még csodálatraméltóbb az a hősiesség, amit ez a 3-millió népfolytat nemzeti és vallási jogaiért. Több mint 17.000 litván férfi és nő írt alá egy követelést Brezsnyevhez, kérve, hogy szűnjön meg már végre földjükön az egyházüldözés. Ugyanakkor történt ez az egyszerű hívők részéről, amikor a püspökeik félelemből távortartották magukat ettől a követeléstől.

Mai napig nem tudja senki, kik azok a férfiak és nők, akik az információkat gyűjtik, százezres példányokban sokszorosítják és osztják szét. Az az út is teljesen titokban marad, amelyen ez a krónika rendszeresen eljut Nyugatra. Ez a földalatti írás szellemi kapocs lett a papság és a hívek között, szócsöve minden üldözött hívőnek, és odavezetett, hogy 1978-ban megalakult a Katolikus Vallás Védőinek Bizottsága. És megjelent a legutóbbi évben egy nyilatkozat Brezsnyevhez, amit a papság 75 %-a aláírt. Ebben kijelentik, hogy ők a szovjet törvényeket a jövőben nem ismerik el, ha azok az egyház törvényeinek ellentmondanak. És megjelenhetett egy petíció, amelyet 150.000 hívő aláírt, hogy a Kloipeda-i (Memel) templomot újra nyissák ki.

(—)

A hazai hitoktatás

A „Christ in der Gegenwart” c. nyugat-német kat. hetilap a magyar püspöki kar statisztikai felmérésére hivatkozva, írja hogy Magyarországon az 1980-81-es tanévben, a megkeresztelt iskolásgyermekeknek csak 8 %-a vett részt iskolai hitoktatásban. Templomi hitoktatáson további 10 %-a. Így az általános iskolák 660.000 kat. tanulójaiból csak 120.000 részesült hitoktatásban.

**KÉRJUK OLVASÓINKAT, HOGY
ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!**

NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest):

Nosztalgia, vagy az elveszett Aranykor

Írók, publicisták, gondolkodók, pszichológusok hangoztatják, hogy korunkat bizonyos nosztalgia jellemzi. Hozzátehetjük, hogy épp ezért bizonyos *érzelmi depresszió* is. A depresszió ugyanis a lelki kielégüléshez szükséges „tárgy” elvesztését követi a lelki életben. A „tárgy” egy másik személy vagy egy személyfeletti, elvont eszme is lehet. A nosztalgia pedig épp sóvárgás, vágyakozás távoli, elvesztett, elmúlt dolog, tárgy iránt. Ilyen pl. a honvágy.

Aki nosztalgiát érez, az még nem vett végső búcsút valamitől, amit (vagy akit) elvesztett, nem mondott le róla egész szívvél. Am irreális, ellenmondó dolog lelkileg: ahhoz ragaszkodni, amit már elhagytunk vagy elvesztettünk. Ebben áll a nosztalgia nyugtalanító jellege. A nosztalgiát bele-nem-nyugvás jellemzi és a belenyugvással megszűnik.

Ha korunk nosztalgiás, akkor e körülményből következik, hogy elvesztett dolgokhoz, egykori adottságokhoz ragaszkodik. Ez a ragaszkodás vagy irreális, vagyis a visszaszerzés reménye nélkül való, — vagy pedig igyekszik a realitáshoz alkalmazkodni. Utóbbi esetben lehetnek ismeri fel a tárgy megszerzését, amire vonatkozólag nosztalgiát érez, és a nosztalgiát aktivitással igyekszik legyőzni, megszüntetni.

Melyek az „elvesztett”, visszaszerzendő dolgok korunk számára? Nyilván nem szexuális dolgokról van szó, hiszen korunkat nagyarányú szexuális szabadság, sőt inkább szabadoság jellemzi. A mélylélektan szerint ugyan a depresszió a nemi ösztön legvilágosabb, szimbólikus nyelvezete. Az „én”, mivel a sötét, személytelen ösztönnel sikertelenül harcolt, ugyanebben az ösztönben, mint sorszerűségben, elveszni akar. Az ösztön ilyenkor a halál álarcát ölti fel magára. Szerelem és halál ugyanaz a Janus-arc.

Azonban korunk nosztalgiája és depressziója nem szexuális, hanem *egzisztenciális* természetű. A mai ember a semmi elé van állítva. Eredetileg — és nyilván még ma is — a hatalomra törő akarat jellemezte korunk emberét. Azonban a dialektika mind a valóságnak, mind a gondolkodásnak egyik alaptörvénye. A hatalom is dialektikus. A tech-

nika és a géphatalom, — az embert a Föld urává teszi. Ugyanez a hatalom viszont a legnagyobb veszélyt is jelenti, esetleg az emberiség pusztulását. A haditechnika atomháborúval fenyeget, és még az atomháborúnál is súlyosabb veszélyekkel. A békevilágban pedig a technika rablógazdálkodást folytat a természettel, terjednek a sivatagok, és a szerves élet kipusztításával bekövetkezik az emberiség halála.

Mi van a mögött az érzelmes nosztalgia mögött, amivel az emberek visszavágyják nagyapáink életét és korát? Valami olyasmi van mögötte, ami Rousseau jelmondatára emlékeztet: *Retour-nons a la nature*, Vissza a természethez! A reneszánszsal, majd Rousseau-val kezdődött a nagy nosztalgia a természet felé, amely korunkban az emberi kultúra mesterséges jellege folytán fenyegetett helyzetbe került.

De van még egyfajta nosztalgia az emberi lélekben, amely épp olyan hatalmas, mint a természet felé irányuló. *Az elveszett Aranykor* is az általános emberi nosztalgia tárgya. A paradicsomi őállapot és elvesztése, más szavakkal: az Aranykor elvesztése az emberiség minden népének mondáiban megtalálható. És a monda nem mese, hanem olyan ősi realitásról szól, amelynek nyoma ott van Jung kollektív tudatalanjában. Ugyancsak a tudattalan a forrása az intuíciónak és az alkotó kreativitásnak is, az egész emberi kultúra, de főleg a művészet területén. A művészet a valóságot ábrázolja, de nem a töredékes, félbenmaradt valóságot. A művész meghagyja tárgyát annak, ami, de valami fátyolt levesz róla, egészen és teljesen annak ábrázolja, ami. Ugyanígy a valódi erkölcsiség (nem a nyárs-polgári) az embert egész emberré teszi. Az erkölcsileg kiváló ember teljesebb, gazdagabb életet él, mint az átlagember. Benne bontakozik ki az ember mivoltának egésze. Más ember hozzá képest töredékes, félbenmaradt lény. Tehát a tudományt, erkölcsöt, művészetet öntudatlanul is az elveszett Aranykor utáni nosztalgia vezeti, serkenti.

Nagy Lajos emlékünnepe Aachenban

Aachenben, Nagy Károly császár városában szeptember 11-én zajlott le Nagy Lajos magyar és lengyel király halála 600. évfordulójának emlékünnepe, a Máltai Lovagrend magyar szövetségének rendezésében. Az ünnepséget főpapi mise vezette be Aachen ősi dómjában. A sok évszázados történelmi multu visszatekintő székesegyházban dr. Hemerle, Aachen püspöke Kada Lajos címzetes érsekkel, az aacheni káptalan nagyprépostjával, a lengyel emigráció párizsi püspökével, valamint nyolc magyar lelkésszel koncelebrálta a misét, amely alatt ősi magyar és lengyel egyházi énekek hangzottak el.

Az Aacheni püspök: vázolja a város európai jelentőségét a középkorban és napjainkban, rámutatott arra, hogy Aachen keresztény hagyományaival, ereklével és szellemével nagy vonzóerőt gyakorolt a középkor keresztény hívőire. Ezt mutatta a magyar zarándokok ismétlődő tömeges vándorlása a századok folyamán. Az aacheni dóm kincstárában felbecsülhetetlen értékű kegytárgyak hirdetik ma is a középkori magyar uralodók, köztük elsősorban Nagy Lajos

Az Egyház életéből

A SZENTATYA MÁRIACELLBE LÁTOGAT

Az osztrák püspöki kar meghívására II. János Pál pápa jövő évben, szept. 13-án ellátogat Máriacellbe. Vatikáni értesülések szerint itt találkozik majd az osztrák püspöki konferenciával és fogadja az osztrák szerzetesi és világi papságot. A Szentatya ausztriai látogatására

abból az alkalomból kerül sor, hogy jövőre ünneplik meg Bécs felszabadulásának 300 éves jubileumát.

II. János Pál pápa máriacelli látogatására a magyar papság és világiak is komolyan készüljenek föl, hiszen alkalom adódhat a Szentatyával való közvetlen találkozásra.

A MÁRIACELLI ŐSZI ZARÁNDOKLAT

Szept. 18—19-én a hagyományossá vált máriacelli őszi zarándoklat az idén különösen fölemelő volt. A zarándoklaton 30 magyar lelkész és ugyanennyi burgenlandi horvát és osztrák lelkész vett részt több ezer résztvevővel. Láthatóan sokan jöttek magyarok hazulról és főleg Jugoszláviából.

A zarándoklat keretében ünnepélyesen visszahelyezték a bazilika kincstárába a közel 300 éves Nádasdy fogadalmi képet. Ezt a tükörre festett és a celli Szűzanyát ábrázoló, művészi értékű, s már-már feledésbe merült fogadalmi képet szép ezüstkeretével együtt restaurálták és így került vissza a kincstárba eredeti helyére.

ZIRC 800 ÉVES JUBILEUMA

A zirci cisztercita monostor alapításának 800 éves jubileuma alkalmából II. János Pál pápa az apátsági templomot „bazilika minor”-ra nyilvánította. A jubileumi ünnepségen a magyar püspöki kar élén megjelent Lékai László bíboros, esztergomi érsek és a Magyarországon feloszlott cisztercita rend több külföldön élő tagja is. Az ünnepi misét Kádár László egri érsek celebrálta.

A zirci monostort 1182-ben III. Béla király alapította és ide Szent Bernát egykori monostora, a híves Clairvaux küldött francia szerzeteseket. Magyarországon a „ciszterek”, mint tanítórend, különösen áldásos munkát végeztek. Az öt cisztercita gimnáziumnak még az 1947—48-as tanévben is kb. 1800 gimnáziumi és csaknem 3000 általános iskolai beiratkozott tanulója volt. A rendet Rákosiék kormányrendelettel oszlatták fel, rendházaikat, iskoláikat pedig kisajátították.

ZITA KIRÁLYNÉ MINDSZENTY SÍRJÁNÁL

Magyarország utolsó királynéja és Ausztria száműzött császárnéja a 90 esz-

tendő Zita (született: Bourbon-Párma hercegnő) több mint 60 esztendő után első ízben léphetett Ausztria földjére, az osztrák kormány, első sorban Bruno Kreisky kancellár méltányos emberiesége folytán.

IV. Károly magyar király, mint osztrák császár I. Károly özvegye, szeptember 1-én elzarándokolt Máriacellbe Mindszenty József bíboros sírjához, aki az ősi Mária kegyhely Szent László kápolnájában alussza örök álmát, ugyanott, ahol egyik elődje, Szelepcsényi primás is el van temetve. Mindszenty hercegprímást saját óhajára temették a máriacelli bazilikába, amelynek középső, gótikus tornyát és a kegykápolnát is még Nagy Lajos magyar király építtette. Máriacell Ausztria legismertebb és leglátogatottabb zarándokhelye, amelyet ma is sok magyar keres fel a szabad világból és otthonról is.

Egyébként Máriacellben van a „Mindszenty Múzeum” is, amelyet hat éve Vaduzból helyeztek át ide, az osztrák bencések, illetve a „Mindszenty Alapítvány” egyetértésével. H. L.

A magyarországi paphiány okai

Riasztó prognózis. Nyíró Tamás Profeszor a Teológiai Tanulmányi Napok során mondotta: „A papság számának csökkenése miatt, (1970-ben működő 3.158 papból 1979-ben 2.644 maradt) 1990-ben már csak 1.500 — 1.600 aktívan tevékenykedő papra számíthatunk.” — Az okozatot leegyszerűsítve így adja meg: „A születések számának csökkenése valamint a pap társadalmi helyzetének megváltozása”. — Megdöbbent ez a kilátás, jobban mondva: kilátástalanság!

A mesterséges megtermékenyítésről

Oliver Wimmelbacher a neve annak az életerős fiúgyermeknek, Németországban, aki anyaméhben lett kihordva és normális szüléssel jött a világra szülei nagy örömeire, de a megtermékenyítése retortában történt.

Mivel XII. Pius pápa még 1951-ben elvetette a mesterséges megtermékenyítést erkölcsi és gyakorlati szempontok miatt, úgy házasságon kívül mint belül, a moralisták egy része pedig ma bizonyos feltételek mellett megengedhetőnek véli, a kérdés nincs eldöntve. — A feltételek, amelyek mellett egyesek megengedhetőnek vélik, a következők: 1. a természetes megtermékenyítés lehetetlen volta; 2. mindkét fél kölcsönös beleegyezése; 3. kizárását mindenféle visszaélés lehetőségének (KNA).

lője, a Páneurópa Unió elnöke: „Nagy Lajost méltán sorolhatjuk be az európai egyesítés előfutárai közé, ahogy a korábbi európai őst, Nagy Károlyt is, akiknek Európa eszméje innen Aachenből sugárzott ki az egész kontinensre és a későbbi századokra is. Nagy Lajos uralmi és szellemi központja magyar város volt, Visegrád, ahol időnként úgy tanácskoztak s döntöttek egész Európa diplomatái, követei, királyai, mint ma Luxemburgban, Brüsszelben vagy Strasburgban az Európa-képviselők és miniszterek” — írta üzenetében Habsburg Ottó.

Fáy Gedeon

SZENTKORONA EMLÉKMŰ

Már jeleztük, hogy a Szentkorona emlékmű Mattsee-ban csak a jövő évben, szeptemberben, kerül fölavatásra. Külső és belső okok miatt döntött így az Előkészítő Bizottság.

Az emlékművel kapcsolatos jogi és szervezési kérdések, az emlékmű elkészítése és az a körülmény, hogy 1983-ban ünnepeljük Szent István Király szenttéavatásának 900. évfordulóját, tették az időpont áthelyezését indokolttá. Közben a gyűjtés csak az „Életünk” újsághirdetésén keresztül megindult, szélesebbkörű személyekhez és intézményekhez szóló megszervezése még hátra van. Eddig összesen csak 21 adakozó 3 289.17 DM összeget küldött be. Ebből két nagyobb személyes tétel ezer-ezer D-márkával szerepel. — A megközelítő költségvetést októberben tesszük közzé. Úgy színtén az eddigi adakozók névsorát.

A gyűjtést a most sürgősebbnek látszó „S e g í t s e t e k” erdélyi akciónk szorította kissé háttérbe, aminek az egész emigrációban, sőt Magyarországon is, visszhangja támadt. Ennek ellenére kérjük a Szentkorona Emlékbizottság tengerentúli tagjait, hogy már most gondoskodjanak az őszi gyűjtés megszervezéséről.

Az Előkészítő Bizottság nevében:

Dr. Harangozó Ferenc

DR. RAINPRECHT ANTAL:

A recski haláltábor

II. RÉSZ

Gyermekkorom óta, a földkerekségen tapasztalható sok szerződés és igazságtalanság láttán, tehetetlenségem érzetében lázongó atheistaivá váltam. — Amikor 1947 június elején az orosz GPU-hoz kerültem és az előttem kibíratatlannak látszó állandó megaláztatás méltó és emberi elviseléséhez egy történelmi példaképet kerestem, gyermekkori nevelésem során szívembe oltott „klasszikus hősök” helyett a „szenvedő és megalázott, keresztet hordó Krisztus” képe tárult szemem elé. — Hirtelenül tudatára ébredtem, hogy Krisztus útja az egyetlen, melynek nyomán az élet és annak megpróbáltatásai emberi méltósággal elviselhetők. — Hirtelen tudatára ébredtem a keresztényi alázatosság és türelem jelentőségének, amely fogalmakat eddig megvettem.

Csatámat, üldözömmel szemben ezzel megnyertem. — A lázongó, türelmetlen atheistaiból, aki 30 éves korában Isten elleni dacból fegyvert emelt saját maga ellen, — hívő keresztény lett. — Amikor azonban fohászámmal Isten felé szerettem volna fordulni, képtelen voltam még egy rövid imát is elmondani. Még a Miatyánk sem jutott eszembe. — Eszembe jutottak piarista tanáraink intelmei, akik hasztalan intettek serdülőkoromban az imakönyv használatára, ifjúkori lázongásaim közepette. Kétségbeesésben — pap társasága után vágyakoztam, hogy neki gyónhassam meg ifjúkori nagy-nagy bűneimet és „szellemi gögöm” bűne alól abszolutióját kérjem.

Az oroszok Baden-i szörnyűségei börtönében tanított meg egy feledhetetlenül kedves, szerencsétlen bajtársam, egy volt alezredes, imádkozni. Nevezett már egy év óta várta a legembertelenebb körülmények között, családiától bucsú nélkül elrabolva, sorsának eldöntését.

Visszanyert istenhítem és imádságaim egyszerre könnyűvé tették megpróbáltatásaim elviselését. — Megtérésem óta teljesen biztosnak és sebezhetetlennek éreztem magam. Játszva tűrtem el az összes rám mért megpróbáltatást, így például amikor Badenből való visszaszállításom után a budapesti orosz parancsnokságon cca 20 patkány társaságában kellett két éjszakát eltöltenem, miközben térdénállva a Szűzanyához imádkoztam. Az ÁVO sötét ablaktalan pincelujában is kitűnően töltöttem időmet kontemplációval és imával.

Hitem döntötte el recski magatartásomat is. Megérkezésünk napján, amikor mezítelenül, piszkosan, vízesen barakunkban éppen azon gondolkoztam, mit is mondott az Evangélium a „mezők liliomairól”, hirtelen mazdulattal benyultam az előttem levő szalmaboglyába, amellyel szalmazsákjainkat kellett később megtöltenünk és ime: egy kis könyvecskebe ütközött kezem. A könyvet kihuztam, megnéztem, — az Újtestamentum volt. — Miután minden tárgy birtoklása a csákán és evőkanálon kívül tiltva volt, körülnéztem, meglátta-e valaki talált „kincsemet”, mire egyik rabtársam közölte velem, hogy az az ő bibliája. — Gyorsan megalkudtam vele. Mindenkor napi kenyéradagom feléért magamhoz vehettem a könyvet. — Minthogy azonban tudtam, hogy azt előbb utóbb őrök megtalálják, siettem azt A-tól Z-ig kívülről megtanulni, az Apostolok leveleit és a Zsoltárokat is beleértve. — Amikor körülbelül egy

félév múlva a könyvet megtalálták, már kívülről tudtam az egész belső tartalmát.

Az Evangélium birtoklása és tudása rendkívül nagy jelentőséggel bírt számomra. Szellememet a haláltábor szenvedései és megpróbáltatásai fölé emelte. Éhségérzetemet megszüntette, minden tekintetben türelmre intett és én akkor elhatároztam, hogy a „haláltáborban” eltöltendő időt a keresztény misztikába való teljes belemerülésre használok fel.

Igyekeztem az Evangélium tanításait teljes mértékben magamévá tenni és követni. Őszinte sajnálattal voltam kínzóink irányában és amikor szadista módra fegyelmeztek és a leglehetősebb kínzási módszereket alkalmazták velünk szemben, még bajtársaimat is fegyelmeztettem, keltsék fel a sajnálat érzését kínzóinkkal szemben, azért, hogy nincs jobb szóakozásuk mint embertelenségük kimutatása.

Vallásosságomnak nyíltan adtam kifejezést. Sőt azt csaknem szándékosan eltiltoztam. Ezzel kívántam kifejezésre juttatni a megvetésemet és rettenthetetlenségemet velük szemben.

A misztikába való belemerüléssel kapcsolatban különös élményekben volt részem, amelyeknek vázolása nem elbeszélésem keretébe tartozik. De különös és nagyszerű élményt jelentett nemcsak nekem, de nemeslelkű bajtársaim számára is a jó Isten jelenlétének és közelségének érzése. Itt tartom egyenesen kötelességemnek arról a számos „csodáról” beszámolni, amelyben hosszú éveken keresztül tartó megpróbáltatásaink során részesültünk.

Ideg- és testi legyengülésre való tekintettel, gyakran kerültem olyan állapotba, hogy bajtársaim rövid időn belüli „kimúlással” számolhattak. — Egy ideig olyan idegösszeomlásban „szenvedtem”, hogy a külvilág benyomásaival szemben teljesen érzéktelenné váltam. Őreim, brigádvezetőim kínzását, ütéseit, rugásait egyáltalán nem éreztem és tehetetlenül álltam velem szemben. Egyszer olyan állapotba kerültem, hogy a legkisebb érintésre síró-görcsöt kaptam, miközben fizikailag ugyancsak érzéktelenné váltam. — Kötelességemnek tartom egy másik, különös és csodálatos megmenekülésemről a közeli kimulástól itt beszámolni. — Testi és lelki elalétságomban a tábor szabóműhelyében dolgozó rabtársam lépett hozzám és közölte, hogy a jövőben fölös élelemadagját, mint kedvezményezett iparos, az én testi feljavításomra fogja fordítani. Áldozatkészségét azzal indokolta, hogy valamikor régen karitatív tevékenységű nővérem gyógyította ki feleségét menthetetlennek látszó betegségéből és segítette családjukat.

Kínzóimmal, vallatóimmal, őreimmel szemben, de bajtársaim irányában is sikeresen használtam a „külvilágban” is használt magatartásomat a „hamleti örület” formájában. Ezt illetőleg közölnöm kell, hogy Édesatyám már kora gyermekkoromban megismertetett a Hamlet tragédiájával, akinek feladatát képezte az őt körülvevő gaz környezet ellenében „a kizökkent erkölcsi világrendet helyreállítani”. — A gazemberek mérgezett atmoszférájának ellensúlyozására ölti magára Hamlet az „örület álarcát”. — Jó magam is gyakran vettem fel szükségből, ösztönösen, avagy játékból „a hamleti álarcot”, melynek alapja a humor, ill. a humor eltűlése.

— Recsken részben vallásosságomat, részben „hamleti örületemet” használtam fel gaz kínzóim és „besúgó” rabtársaim zavarba hozására és harcképtelenné tetésére.

„Hamleti humoromat” használtam fel bajtársaim előtt, amikor hosszú hónapokon és éveken keresztül ifjúkori élményeim meséltem el nekik, mulattatásukra és felüdítésükre.

Hogy mennyire ügyes taktika volt ez részemről és hogy mennyire tehetetlenek voltam kínzóim „hamleti örületemmel” szemben, azt utolsó kihallgatásom során közölte velem, illetve „vallotta be” nekem az engem utóljára kihallgató és a zárójegyzőkönyvet készítő AVOS-tiszt.

„A besúgók hadseregét építettük magára évek óta, agent provocateur-ökkel vettük magát körül, de minden erőlködésünkre sem sikerült rájönnünk, hogy tkp. ki maga: szent avagy kéjenc? — Ártatlan avagy bűnös? Maga csak játszott velünk és mi nem tudtuk, mit csináljunk magával”, — szólt szemrehányólag kihallgatásom bevezetéseként az ÁVO-s. — Csaknem könyörgött nekem, adjak neki valamelyes halvány okot vagy alapot 6 évi letartóztatásom és fogvatartásom indokolásául, mert hiszen az 1948 év októberében történt ország-elhagyásom csak legfeljebb 6 heti zárkával lett volna büntetendő és én minden tekintetben ártatlannak látszom attól eltekintve, hogy rendszerük megrögzött ellensége vagyok.

Hosszú ideig tanakodtunk afelett, hogy mit is írhatna indokul, hogy 6 évig kínoztak. A végén származásomat és társadalmi állásomat kezdte firtatni. A végén megegyeztünk egy jegyzőkönyv szövegben, amely így szólt, miután ő mindenáron arisztokratának akart feltüntetni: „Származásom és társadalmi helyzetem alapján ellenfele vagyok a mai rendszernek”. (Nem vettem jegyzőkönyvbe, hogy családunk tradicionálisan demokratikus érzésű volt, mert fogvatartásom egész ideje során méltóságomon alulnak tartottam volna, kínzóim előtt demokratikus magatartásunkra hivatkozni. Soha nem alkudoztam velük és nem kerestem jóindulatukat.)

A Recsk-i tábor rabjait kisebb-nagyobb csoportokban szállították el a táborból, ismeretlen helyre. Elszállításuk után rövidesen puska lövések voltak hallhatóak, amiből arra következtethettünk, hogy agyonlőtték őket. 30 rab maradt utóljára. Ezek közé tartoztam én is. Éjszaka fölriasztottak, egész éjszaka sorban álltunk és — vártuk kivégzésünket. Ehelyett közölték reggel, hogy szabadulunk, de tartózkodási helyünkön „rendőri felügyelet” alá helyeznek. Tartózkodási helyemül Balatonfüredet jelölték meg.

Kiszabadulásom után idillikus, gyönyörű két évet töltöttem ott, deportációból megérkező Édesanyám és bakonyi birtokunk maradványából kiűzött húgom és családja társaságában. Munkatársaim, egyszerű téglagyári munkások feledhetetlenül jók és figyelmesek voltak hozzám és általában mindenki a legnagyobb figyelemben részesített.

És 1956 októberében Rákosi és Gerő bolsevista vezérek addig feszítették a húrt, míg a munkásság és az ifjúság felkelt ellenük. Első pillanattól kezdve sötéten ítélték meg a helyzetet. A szabadságharc leveretése után nem volt kedvem menekülni, de éreztem, hogy nincs más út és lehetőség számomra.

HORY LÁSZLÓ:

Budapest — egy PLO-támpont?

A PLO kényszerű libanoni kivonulása óta feltűnően szaporodott a palesztinok száma a magyar fővárosban. Főleg anyagilag jobban szituált volt funkcionáriusok érkeztek, kiknek láthatólag nincsenek pénzgondjaik. Fő találkozási helyük az Abbázia Kávéház, amelyet valóságos ellettek a közelkeleti „vendégek”. Ők nem szorulnak tábori menekült ellátásra és gondozásra. Legutóbb, szeptember elején viszont 41 sebesült palesztin katonát szállítottak Athénból a magyar fővárosba gyógykezelésre, szükség esetén hosszabb utókúrára, szanatóriumi üdülésre.

Budapesten nem titok, hogy a Kádár-rezsim — orosz nyomásra — eddig is jelentős támogatást nyújtott a PLO-nak és Al-Fatahnak, amit eddig nyugaton olyan vezető politikusok is kétségbe vontak, mint Kreisky osztrák kancellár.

Ezzel kapcsolatosan érdekes emlékezetbe idézni, hogy mintegy két esztendője a magyar hatóságok az ösztöndíjjal Budapesten tanuló libanoni diákoktól „en masse” — egyik napról a másikra, minden indoklás nélkül megvonták a tartózkodási engedélyeket, mindenféle tanulmányi és ellátási kedvezményt és kiutasították őket az országból. — Ez az intézkedés főleg katolikus vallású személyeket érintett. Számosan Bécsbe, Innsbruckba és más városokba tettek át tartózkodási helyüket. Nem egyiknek komplikálta helyzetét, hogy magyar feleségét és félmagyar gyermekeit Pesten kellett hagynia. Azóta a legtöbbször sikerült hozzátartozóit mindenféle ürüggyel és trükkkel kihozni. Miután a libanoni diákok legtöbbször nem bírja a német nyelvet, Ausztriában kénytelen sok helyen utcai újságárusként megkeresni a kenyerét. A feleségek közt akadnak diplomás magyar orvosnők is, akiknek azóta többnyire sikerült elhelyezkedniük.

Félreérthetetlen az a tendencia Budapesten, hogy a zsidókat a rendszer igyekszik visszaszorítani a közélet terén. Kivételt képez a külkereskedelem, mert a külkereskedelmi vállalatoknak szükségük van a zsidó alkalmazottak szaktudására, nemzetközi összeköttetésére és nyelvismeretére:

Az előnyomuló „új osztály” nem az ipari munkásságból rekrutálódik, amely kénytelen az igát húzni és keményen dolgozni, mert minden a Szovjetunió érdekében történik. Szinte ellenszolgáltatás nélkül, vagy pottom elszámolási áron, özönlik Csapon át a magyar termék a Szovjetunióba. A fegyverkezés és a Harmadik Világ támogatása sokba kerül és azt a csatlósoknak kell nagy mértékben viselniük. Ez is indokolja az új áremeléseket Magyarországon!

Reméltem, talán kívülről segíthetek hazámon és honfitársaimon.

Ausztriába kiérve és osztrák barátamtól megható szívéllyességgel felkarolva, hamarosan rájöttem, amit mindig is sejtettem, hogy hazám részére nincs segítség. De sem a Kelet, sem — a Nyugat számára sincs.

Valamennyien „árulás” áldozataivá lettünk.

Rezignálva csakhamar állást vállaltam. Megismertem alulról a kapitalista rendszert:

A „börtön szabadságából” — a „szabadság börtönébe” kerültem.

(Folytatjuk)

Kodály emléktábla Galyatetőn

A Kodály Zoltán születésének 100. évfordulóján rendezett megemlékezések sorában különösen bensőséges és fel-emelő volt a Galyatető-i ünnepség, amelynek keretében emléktáblát helyeztek el azon a kis templomon, ahol Kodály Zoltán egyszer „kiszegítő-kántorként” orgonált s ez inspirálta a „Csendes mise orgonára” c. művét és a későbbi nagyszerű „Missa brevis”-t. A centenárius ünnepségre papjaik vezetésével eljött a környező falvak népe, — s ahogy az Új Ember tudósítója írja — „Jötték az előénekesek, mintha zárandókhelyre, a hegyi kápolnába, ahol magyar szentek tekintenek ránk színes ablakokról, a kóruson meg ott van az a régi harmónium, amelyen a mester négy évtizede játszott a Csendesmiséjének dallamait”.

A kápolnában Szakos Gyula megyéspüspök, a nagy zeneköltő baráti köréhez tartozó Nádasy Alfonz bencés professzorral és Csanád Béla papköltővel koncelebrálva mondott ünnepi misét, majd utána megáldotta a kápolna falába illesztett, Kodály portréját ábrázoló bronz táblát, amelynek felirata: „Galyatetőn pihenve Kodály Zoltán kápolnánk harmóniuma mellett komponálta Orgonamiséjét”. Szentbeszédében a püspök is a zenéről, az egyház kultúrát teremtő és védő hivatásáról beszélt, kiemelve Kodály tanúságtevő, példás szolgálatát.

Az ünnepség programján természetesen Kodály vallásos tárgyú művei is megszólaltak kiváló magyar művészek tolmácsolásában. Így többek közt a nevezetes, most már kis emléktáblával is megjelölt harmóniumon a „Csendesmise orgonára”. — Erdemes idézni néhány gondolatot a méltató beszédek sorából a cisztercita zenetudós, Rajeczky Benjámint beszédéből: „Az egyház számára zenét komponáló zeneszerző az Isten Igéjét tartotta szemé előtt. Benne a liturgiának a szent szövege élt, annak kutatta azt az igazán kifejező formáját, amely megfelel a liturgikus zene céljának, mely maga az istentisztelet célja. A liturgikus zene a szöveggel együtt nem más, mint az Isten dicsérete és az ember megszentelése. Kodály nem egyszerűen zenét komponált: ő az Istennek alkotott... Könnyű volt a liturgiát élnie. Kisgyermekkorától ministrált, otthon volt a templomban. A mise számára nem volt idegen. Felnőttként, már Pesten, a Szentcsalád Egyházközségnek igazi tagja volt, akit ott láttak a templomban nemcsak nagy ünnepeken, hanem minden vasárnap” — mondotta Rajeczky Benjámint.

Kodályról csakugyan elmondhatjuk: nagy volt mint ember és művész, és nagy mint tanúságtevő, imádkozó keresztény.

(—)

UNGARISCHER SCHULVEREIN E. V.
MAGYAR ISKOLAEGYESÜLET
Oberföhringer Str. 40. D-8000 München 81
Telefon: (089) 98 99 12

A Burg Kastl Magyar Gimnázium
(260 diák + 30 tanár) részére keresünk:
azonnali hatállyal, vagy megegyezés szerinti belépésre:

G a z d a s á g i i n t é z ő t
Feladatköre: a 22 fős gazdasági személyzet vezetése: (könyvelés, beszerzés, pénztár, konyha, raktár stb.)

Kivánatos: türelem és szeretet a gyermekek iránt — életkor: 34-45 év — többéves tapasztalat megfelelő munkakörben — tökéletes magyar és német nyelvtudás — angol tudás és EDV szakismeret előnyös — gépírás.

Kérjük jelentkezését a fenti címre benyújtani a következő adatokkal: életrajz, fénykép, bizonyítványok, fizetési igény. Szakreferens:

Herr Albert Cajetan Geisenhofer.

Emlékezzünk régiekről...

NAGY LAJOS KIRÁLY HALÁLÁNAK 600. ÉS ARANY JÁNOS HALÁLÁNAK 100. ÉVFORDULÓJÁRA

Küzdelmes történelmünk egyik legfényesebb fejezete fűződik Nagy Lajos királyunkhoz, aki 1382 szept. 10-én, tehát éppen 600 évvel ezelőtt halt meg Nagyszombatban. Órá emlékezve hozzuk Arany János „Toldi estjé”-ből a halálba készülő öreg Toldi és Lajos király párbeszédét. Toldi a multhoz való ragaszkodás, a romlatlan népi őserő jelképe, a fiatalabb király pedig az előretekintés, új idők szavát értő, a kiművelt „modern” embert testesíti meg.

Kézfogásuk szimbólikusan kapcsolja össze a történelmi multat a mindenkori jövővel. — A csodálatos Toldi-trilógiával Arany János Lajos királynak is halhatatlan emléket állított s minthogy a költő, mindmáig legmagyarabb költőnk, pedig kerek 100 éve, 1882. okt. 22-én halt meg Budapesten, — a kettős évforduló annál kedvesebbé teszi a rájuk való emlékezést.

Következzék tehát a választott szemelvény. A halálos ágyon fekvő Toldi beszél az ágya mellett ülő királyhoz:

„Óh — barátom (vedd fel most tőlem e nevet)
Megbocsáss ha jártam valaha ellened;
Ha zsémbes, ha durva voltam, lattal ne mérd:
Engedd el azt nékem az én jó szívemért.
Meglakoltam ügyis. Dejszen annak vége, —
Odavan lelkenek sok szép reménysége;
Dejszen ami elmúlt, az meghalt, elveszett,
Virrasztója is úgy jár: az emlékezet.

„Végső rendelkezést tennék: debát minek?
Nem igen van: miről. Ha volna sincs: kinek.
Nem hagyok örökös... csak egy hü cselédet:
Azt kötöm szivedre — meg a magyar népet.
Szeresd a magyart, de ne faragd le” — szóla,
„Erejét, formáját, durva kérégtől róla:
Mert mihaszna simább, ha jól megfaragják?
Nehezebb eltörni a faragatlan fát.”

Ezt mondván, sóhajtott és visszahanyatlék;
Jobbkeze a király kezében maradt még,
Szeme sem fordult el, csak nézett keményen,
De mint a szarvát, olyan lett a fénye.

A király pediglen így felelt szavára:
„Hogyne lenne gondom az öreg szolgára?
S a magyart, a népet, mikor nem szerettem? —
Birodalmát három tengerig vetettem.

„Mindig abban jártam, fáradék is bezzeg,
Hogy magyar népemnek bírt-nevet szerezzek,
Hogy megsüvegeljék békében, csatáin,
Kívül is, belül is, országa határin;
Nem dicsekszem evvel — nem is azért mondom...
Istenem! debát azt kell-e igazolnom
— És kivált előtted (hisz mi tudjuk ketten) —
Hogy a magyar népet mily igen szerettem?

„Vagy hát nem szeretet volt, hanem gyűlölség,
Hogy simítani kezdtem a nemzet erkölcsét,
S azt akartam, hogy a népek díszé légyen,
Kivel becsületet valljak és ne szégyent?...
Hajt az idő gyorsan — rendes útján eljár —
Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár;
Változik a világ: gyengül ami erős,
És erős lesz, ami gyenge volt azelőtt.

„Hajt az idő, nem vár: elhalunk mi, vénnek,
Csak híre marad fenn karunk erejének:
Más öltöbéli nép, más ivadék nő fel,
Aki ésszel hódít, nem testi erővel.
Im az ész nemrég is egyszerű port talált,
Mely egész hadakera képes szórni halált;
Toldi vagy nem Toldi... hull előtte sorban:
Az ész ereje győz abban a kis porban!”

Szólt és rátekinte a beteg arcára:
Jaj! de vége van már, leesett az álla;
Mégis össze vannak kapcsolva kezeik,
Mint két összenőtt galy, bár elszáradt egyik.
Lefejté az élő kéz a halott kezét.
Hosszú hallgatás lón. A király könnyezett.
Bence meg félreállt, csak az ajtó megé,
S erős rázkódással zokog vala szegény.

Olvasói levél

Egy fiatal ezüstmisés plébános írja:
„Hálás szívvel mondok köszönetet Istennek szüleimért, akik ha nem is tudták elképzelni, hogyan is válhat valóságá az én szilárd vágyam a papságra — szegény emberek voltak, nehéz idők voltak akkor — mégis bíztak abban, hogy 'e fiúból pap lesz talán'. Mint drága emléket őrzöm azt az egyszerű újszövetségi Szentírást, amelyet édesanyám még leány korában szegényes fizetéséből vásárolt, s amelyet én diák koromban teljesen elnyújtam. Őcsém a szentmisén

ebből olvasta fel a szentleckét. — Hálás vagyok, hogy elhozta és ebből olvasta a Szentírást. Az idén meghalt tanárom, Takács professzor, szokta mondani, hogy nincs komoly papi élet, ha nem áll mögötte az imádkozó édesanya. Én mindig éreztem és érzem most is ezt és hálásan köszönöm meg szüleimnek.

Meg kell köszönnöm Istennek, hogy nagyon meg kellett küzdenem hivatásomért. Láttam rossz példákat, akik el tudtak volna tántorítani a papságtól. De Isten gondoskodott a szép és vonzó pél-

FIGYELEM!
ERDÉLYI CSOMAGÁKCIÓ!

Segítsetek!

Amint már jeleztük, az „Életünk” címére, amely szintén részvesz az akcióban, eddig 71 csomagmegrendelés érkezett. Mi ezeknek az összegét átutaltuk a központi szervező és gyűjtőhelyre, P. Szőke János (Ostpriesterhilfe, Postfach 1209, D 6240 Königstein/T.)

A csomagokat a híres német cég, a Quelle, küldi szét a megadott címekre Romániában, és ellenyugta fejében szolgáltatja ki, hogy a csomagok el ne kalódjanak. Mi az akciót több mint két hónapja folytatjuk. — Egy csomag ára július végéig DM 101.25 volt. Augusztus 1-től kezdve azonban a Quelle jelzi, hogy a költségek (posta) emelkedése miatt a csomagok ára DM 108.75-re emelkedett. — Kérjük azokat, akik augusztus 1. óta csak a régi árat küldték, pótlólag DM 7.50-et küldjenek a Szerkesztőségünknek.

Közben sok érdeklődő telefonhívást ill. levelet kaptunk a csomagok sorsát illetően, mivel a címzettek még nem kapták meg azokat. Mi kapcsolatban maradtunk a központtal, hogy sajátmagunk is meggyőződjünk az akció sikeres lebonyolításáról. Érdeklődésünkre azt a választ kaptuk, hogy az akció lebonyolítója és a Quelle garancia arra, hogy a pénz ill. a csomagküldemény el nem vesztet.

Az akcióval kapcsolatban még azt a sürgető kérést kaptuk, hogy legalább 400 csomagra lenne szükség, hogy a legsürgősebb igényeken csak valamit is segítsünk. Ezért ismételtén kéri az „Életünk”-ön keresztül a magyar lelkészeket és híveket, hogy ne lankadjanak, vigyük eredményre ezt az akciót!

Hogyan küldhetünk csomagot Erdélybe?

A csomag árát befizetjük:

1. Kath. Ung. Seelsorge, Sonderkonto 606-50-803 Postscheckamt München;
2. Kath. Ung. Seelsorge, Bayer. Vereinsbank, München, Konto 145-857 — Erdély.
3. Befizethető készpénzben minden magyar helyi lelkésznel is.

Azokat, akik nem a gyulafehérvai szeminárium, vagy sokgyermekes családok, öregek stb. megsegélyezésére, hanem rokonaik, barátaik részére küldik a csomagot, kérjük az összeg beküldésekor közöljék azok pontos nevét és címét. Az irányítószám nagyon fontos! — Az átutalásnál okvetlenül írják oda az „E r d é l y” szót!

dákról is, akik emeltek, segítettek és lelkesítettek.

Szeretettel emlékszem meg élő és elhunyt tanárimról, nevelőimről, köztük Géjin rektor úrról, majd a karácsonykor elhunyt Kalmár atyáról, a Názáreti Otthon — a kisseminárium — gondos atyjáról. Ők mindig szeretettel álltak mellettem, segítettek, s hiszem, hogy közbenjárásukkal továbbra is segítenek. Ott állt — mondhatom így — „papi bölcsőm” mellett Szakos püspök úr, akinek Isten és szüleim után legtöbbször köszönhetek. Ő volt 25 évvel ezelőtt újszövetségi szónokom és most is eljött, hogy segítsen hálát adni nekem. Hálásan köszönöm meg sok imádságát és minden segítségét. Igen sok jó paptestvérem van, akik szintén segítettek és segítenek most is. Nekik is köszönetet mondok.”

Ez volt az ezüstmisés pap 10.028-ik szentmiséje. Ő minden miséjét 25 éven át pontosan jegyezte.

Cserkészélet

A LINZI CSERKÉSEK

TÁBOROZÁSA KELENPATAKON

A linzi „Árpád“ cserkészcsapat Kiss Mihály öreg, tapasztalt parancsnoka vezetésével, tizenkettőszer verte fel sátrait. Az idén Kelenpatakon (Klingenbach, Bgld.), a plébániakert öreg, középkori kőfalakkal körülvett gyönyörű táborhelyén. — Dr. Geosists István, kelenpataki plébános, nagy szeretettel fogadta a kis csapatot és — hacsak ideje engedte — együtt volt velünk.

A tábor nagy költőnk halálának 100. évfordulója alkalmából az „Arany-János-Csapattábor“ nevet kapta. Híre gyorsan túltelment a falú határán úgy, hogy a megnyitó- és búcsútáborozáson több mint 100 vendég jelent meg, hogy éreztessek szeretetüket a 22 táborozó magyar cserkészzel.

Msgr. Valentiny Géza, pápai Prelátus, főlelkész, a Magyar Cserkészszövetség Európai társelnöke, mint a multban több esetben, most is velünk táborozott.

Az elméleti és gyakorlati cserkész munka mellett, két napon tanulmányi kirándulást rendeztek a környék magyar vonatkozású emlékeinek megtekintésére. — Így ismerték meg a Fertő tó vidékét, gyönyörű természetvédelmi területeit és Kismarton (Eisenstadt) emlékeit, templomait, kiállításiit.

Egyik napon Dr. Harangozó Ferenc (mindnyájunk Feribája) látta vendégül a csapatot ebédre, uzsonnára és vacsorára, akinek Siegendorf-i esti szentmiséjén, a-

mit Msgr. Valentiny Gézával koncelebrált, csapatunk diszórseget adott.

A tábornak sok látogatója volt, a helyi képviselőknél kívül Bécsből, Kastl-ból és Münchenből. — Így szeretettel üdvözölhettük többek közt Dr. Major Márk O. Cist. atyát, a kastli magyar gimnázium igazgatóját, valamint Harangozó atyát, az „Életünk“ főszerkesztőjét, akik nagy szeretettel emlékeztek meg a linzi „Árpádok“ jó cserkész munkájáról.

A jól sikerült csapattábor nagyon sok új barátot szerzett a magyar cserkészmozgalomnak. További „jó munkát“ kívánva —

Egy résztvevő

*

A frankfurti Lehel vezér cs. cs. színjátékszócsoportja a Zrínyi Miklós cs. meghívására május 22-én nagy sikerrel adta elő „A fátyol titka“ és a „Szöveget szöveget“ című Vörösmarty, illetve Kisfaludy Károly vígjátékot.

A színjátékok „profli“-módra alakították szerepüket. Három órán keresztül vidám kacagás töltötte be a termet. Mindenkinek nagyon tetszett az előadás.

A két darabot Klement Kornél nagy szeretettel és hozzáértéssel tanította be. De a csoport minden egyes tagja kiérdemli a dicséretet.

Nagyon sajnálhatják, akik nem jöttek el a meghívásra, mert egy felejthetetlen vídám esttel lettek szegényebbek.

Egy bochumi cserkészszülő

Iskolakezdés Kastl-ban

1982. szeptember 12-én a Kastl-i Magyar Gimnázium huszonötödikét nyitotta meg kapuit, 260 tanulóval, amiből 140 a fiú és 120 a lány. Ezek a tanulók valóban az egész világról jöttek ide össze magyarságukban és keresztény kultúrájukban erősödni, teljes embereké válni. Így jöttek Ausztráliából, Dél-afrikából, Marokkóból, Argentínából, Kolumbiából, Venezuelából, az USA-ból 35-en, Kanadából 6-an, többen a skandináv államokból, Svájcban 28-an, de legtöbben — a tanulók kétharmad része — Németországból.

Az érettségiző 13. osztályban 30 a tanuló, ebből 15 fiú és 15 lány. Az első osztályban 22 tanuló van, köztük 3 lány.

Külön meg kell említenünk a Magyarországról, Erdélyből és Jugoszláviából származó tanulókat. Ezeknek a száma meghaladja a 30-at. Komoly és szerény tanulók ezek és főleg, szegények. A szegény, egyetlen szabad magyar gimnáziumnak a legszegényebb diákjai ők. Az iskola anyagi helyzete miatt talán föl sem szabadott venni őket, de lehet-e, szabad-e ezeket elutasítani azért, mert szüleik maguk is menekültek, és még a szabad Nyugaton a nagy munkanélküliség miatt eddig nem vethették meg a lábukat...

Felőlődik itt a gondolat, miért nem tudják megsegíteni őket azok a magyarok, akik annak idején az 56-os Szabadságharc közvetlen eredményeként itt Nyugaton annyi segítségben részesültek? — Biztosan akadnak egy hamburgi magyar szülő példájára olyanok, akik pártfogásba vennének egy-egy szegény erdélyi fiúcskát, vagy magyar leánykát, hogy tanulhasson. És Zürich magyarjainak a példáját is követhetnek más városok és pártfogásba vehetnének egy-egy tanulni akaró szegény magyar gyereket. — Egyes magyar missziók régi példáját (Frankfurt) is fel lehetne újítani, hogy végül is gondviselője legyen mind a 30 szegény tanulóknak.

Az Iskola az idén valóban megtett mindent azért, hogy méltó, szép otthont nyújtson a sok szép magyar leánynak

arra igen nehéz igazságos feleletet adni. Tapasztalatból tudjuk, hogy sok templom nemcsak a „betörések miatt“ van zárva, hanem azért is, mert el van hanyagolva, mintha a katolikus templom csak vasárnap és akkor is csak rövid időre volna Isten háza.

Az „Új Ember“ egyik számában a „Katolikus Szemmel“-rovatban valaki így elmélkedik: „Ismét egy pont, amellyel elfelejtettünk foglalkozni: azzal, hogy a hívó emberek életében bekövetkezett életformaváltozások mit jelentenek a hitéletre és a lekipáztorkodásra... Egész sereg hívó ember a szabad szombat és vasárnap összekapcsolásával, szabadabbá vált a közösség számára is. Több ideje lett hitéletének fejlesztésére és nyilván igényesebbé is vált; várja, hogy ezt a több szabadidőt vallásilag is felhasználhassa“.

*

Újra életrekel a Kisbalaton

A mult század közepén kiszáradt Kisbalaton, amely ma csak egy nagy mocsár és nádas, újra a Nagybalaton szerves része lesz.

Itt van a legfőbb ideje, hogy a nagyon szennyezett Nagybalaton víztükrét fölemeljék és a medrét iszaptalanítsák. E kettőnek a következménye lesz, hogy a Kisbalatonnal megnagyobbodik a Nagybalaton, a szennyeződés pedig 14 %-kal csökken. Öt év alatt négy millió köbméter iszapot és szennyet távolítanak el a tóból.

Hírek - események

MOSZKVA ÉS A LENGYEL HELYZET

Moszkvát nyugtalanítja, hogy a lengyel katonai kormány egy helyben topog. A gazdasági helyzet nem javul nyugati segítség nélkül, sőt tovább romlik. Nagyobb városokban hajnali óráktól délig állnak sorban a férfiak, aztán váltják őket az asszonyok, kenyérért, tejfélékért és húsert. A nép széles rétegei megvetéssel tüntetnek a karhatalmi szervek ellen. Virágkeresztekkel a Hősök terén és a különböző templomtereken. A helyzetet még jobban kiélezte az a körülmény, hogy most már a szovjet hivatalos hírügynökség, a TASSZ is, a lengyel katolikus egyházat okolja és támadja azzal vádozva (csehszlovák hírforrásokra támaszkodva), hogy a tüntetések a templomokból indulnak ki antiszociális és forradalmi céllal; mögöttük pedig a Vatikán áll.

Csensztohova 600 éves jubileumán augusztus 26-án Glemp József lengyel prímás több mint 300.000 ember előtt követelte, hogy a katonai kormányzatot szüntessék meg, Lech Walesát és a tartóztatott Szolidarnosztj vezetőket pedig bocsássák szabadon. Moszkva ingerülten ezt is azzal magyarázta, hogy a Vatikán ezzel az augusztus 31-ére, a Danzig-i határozatok évfordulójára meghirdetett sztrájkot és azon keresztül a forradalmat támogatja.

Augusztus 26-án II. János Pál pápa Castel Gandolfóban lengyel misét mondott lengyel szentbeszéddel, amit egyes adásban Csensztohovába közvetítettek. Glemp bíboros beszédéből és a Pápa rövid szózatából kitűnt, hogy a Pápa nem önként halasztotta el lengyelországi útját a 600 éves évfordulóra, hanem mert azt a lengyel hatóság Moszkva nyomására nem tette lehetővé. Ezek után nem látható előre, mit hoz a holnap.

*

LENGYELEK A MADRIDI TÁRGYALÁSOKRÓL

A madridi leszerelési tárgyalásokon csak az USA, az NSZK, a francia és angol külügyminiszter és Belgium tették kifejezetten (expressis verbis) a Szovjetuniót felelőssé az egész lengyel nyomorúságért. Viszont a lengyel munkás-

ság, ifjúság és értelmiség az összes államoktól, amelyek a Helsinki-i nyilatkozatot aláírták, elvárnák az egységes, masszív állásfoglalást, nem is a lengyel Jaruzelsky és társaival szemben, de az igazi bűnösökkel, a Szovjetunióval szemben. Ha itt is, mint Afganisztán esetében, a jog és az igazság „magasabb érdekeknek“ esik Nyugaton áldozatul, akkor Lengyelország és a többi összes nemzetek a Vasfüggöny mögött el vannak veszve.

Lengyel megfigyelők szerint, Jaruzelsky körül magában a katonai kormányban egyre fogy azoknak a száma, akik a katonai kurzust tovább hajlandók támogatni. Ezek inkább olyan kurzust szeretnének, amely a magyar modellt követi, amennyire csak lehet, Moszkvától függetlenül.

Ezekkel szemben áll egy csoport, amely a csehszlovák megoldás híve. Ez a pártapparátus erősítését kívánja, szoros kapcsolatban Moszkvával. — A lengyelek félnek, hogy ez az utóbbi csoport érvényesíti akaratát. Következménye az lenne, hogy Moszkva Jaruzelsky tábornokot is elejti és a teljes párt-diktatura mellé köt ki.

Mivel a lengyel kérdés megoldásának a kulcsa Moszkva kezében van, félő, hogy a mindenki által óhajtott liberalizálódás csak Brezsnyev leváltásával (halálával) jöhet, újabb, fiatalabb szovjet politikai erők segítségével. — Egyelőre a passzív ellenállás a lengyel élet minden vonalán csak erősödni fog. Bármennyire próbálja a katonai uralom a Szolidarnoszt és főleg annak vezetője, Walesa jelentőségét célzatosan lebecsülni, e két tényező nélkül a lengyel kérdést békés uton elintézni nem lehet.

KNA

*

SZABAD SZOMBAT ÉS HITÉLET

Magyarországon is megvalósult a szabad szombat. Ezzel kapcsolatban az „Élet és Irodalom“-ban Máriásy Judit író nő ezeket írja: „Hol várják nyitott kapuk az egyént, aki sokak közé vágyik? — Reggeltől-estig a katolikus templomokban és a mozikban...“

Ez a katolikus templomokra hízogó kijelentés sajnos talán érvényes Budapest és az ország sok templomára, de talán ugyanannyi a hétköznapokon és szombati napon is bezárt templom. — Hogy miért,

és fiúnak. Öröm járni nemcsak a leány-internátus kedves és otthonias folyosóin és gyönyörű tanulóterméin át, hanem érdemes figyelő szemmel végigjárni a megszépült, ragyogóan tiszta fiúinternátus folyosóit, szobáit és mosdótermeit is.

Az egész leányinternátusnak minden bútora: ágy, asztal, szekrény stb. új. A fiúinternátusban is már kétharmad részben megújult a berendezés.

Külön kell szólnunk a már kész, új épületrészről. Most folyik a végleges festése és berendezése a termeknek és a szobáknak. — Ebben a részben elkészült hat iskolaterem, öt kisebb gyakorlóterem (rajz és zene számára), 21 tanuló számára modern, szép hét szoba, egy prefektusi szoba és nagy, világos tanári szoba 30 tanár és nevelő részére.

Új tanárok és nevelők: Venczák Imre, az új katolikus hittanár. 31-éves, székesfehérvári-egyházmegyei pap. Közvetlenül Bécsből jött, ahol németet tanult. Győri bencés diák volt. Mostani beosztása: hittanár, az Intézet lelki igazgatója, a fiúinternátus prefektusa és a 10. osztály főnöke.

A protestáns tanulók, akiknek a száma 42, is új hittanárt kaptak: Ferenczy Zoltán, 31-éves békésmegyei evangélikus lelkész személyében.

Nyikor Katalin már az USA-ban született magyar tanárnő angol és német nyelvből. Az angolszakot a Pennsylvania-i, a németet a Salzbug-i egyetemen végezte. Eddig hat évet tanított a Pennsylvania-i katolikus főiskolán. 29 éves. Jelenlegi beosztása: angol és német tanár.

Új nevelő: Hübner Rita, szintén másodgenerációs, Liège-ben született magyar. Eddigi munkaköre: nevelőnő 10 éven át a Liège-i kedvesnővéreknél. — 31 éves. Most a leányinternátusban lesz nevelő.

Sajnálattal kell közölnünk, hogy Dr. Iván László katolikus hittanár és latin tanár, elhagyja iskolánkat. Biztosan nagy őrít hagy maga után növendékeink lelkében, a gimnázium külső és belső rendjének és szépségének ez a gondos és lelkes ápolója. — Az vigasztal, hogy magyar lelkész munkába áll az USA-ban. Hálás köszönetünk mellett kísérje útját a jó Isten áldása és vezérelje néha vissza hozzánk is!

Minden évben, a Kastl-i iskolakezdésnél, örömmel telik meg az ember szíve ennyi szép magyar kislány és fiú látván. Ezen a 25-éves évfordulón különösen melegen ragyogott a vasárnapi nap... Egyre új gyerekek jöttek, gondterhes magyar édesapák és fiatal édesanyák kíséretében. Önkéntelenül is felvetődött a gondolat: méltóan képviseljük-e mi ezeknek a gyerekeknek az érdekeit? A kérdés az egész magyar emigrációnak és az otthonnak is szól!

Valaki, nagyon tapasztalt ismerője a Kastl-i helyzetnek, azt mondotta a leányinternátus udvarán, rámutatva a négy kedvesnővérré: „amíg ezek itt vannak, addig biztosan állni fog Kastl-ban a Magyar Gimnázium!“

Major Márk igazgató

Újdonság!

Megjelent!

Szamosi József:

ÍRÁSOK — VALLOMÁSOK

Válogatott tanulmányok, bírálatok, alkalmi írások, versmagyarázatok. A 236 oldalas könyv ára DM 24.— vagy \$ 12.—. Megrendelhető az ár egyidejű beküldésével a kiadónál:

AURORA, Oertlinweg 4
D-8000 München 90

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Házasság: **Kovács Julianna** és **Szajkovic Alexander** 1982. június 26-án Bécsben házasságot kötöttek. — Gratulálunk!

Linz: Halálozás: **Horváth Gyula** (Wels) 64-éves korában elhunyt. — **Mohilo György** (Linz), szállító vállalat tehergépkocsi vezetője volt. Külföldi utakon is végezte családjáért nehéz munkáját. Negyvenhárom éves honfitársunk halálát németországi útján közlekedési baleset okozta. Többi hozzátartozója mellett özvegye és még iskolás lánya gyászolja. Július 23-án nagyszámu gyászoló részvételével temették a Szent Borbála-temetőben. — Adjon neki az Úr örök boldogságot!

NÉMETORSZÁG

Mannheim: Keresztelés: 1982. júl. 10-én részesült a keresztség szentségében **Emese Ágnes**, Nagy József Károly és felesége szül. Rapy Ágnes Mária kislánya; — 1982. júl. 12-én pedig **Imre Krisztián**, Kemény Márton és Szedő Erzsébet Zelinia 6-éves kislánya. — A megkereszteltet oltalmazza a jó Isten és kegyelmével erősítse őket, hogy szüleikkel együtt méltó polgáraivá fejlődjenek az Isten országának. — Könczöl Antal és felesége szül. Mürmann Inge örömmel jelenti Freiburgból, hogy 3 fiúk mellé ime, megszületett a kislány is: **Krisztina Mária Kinga**. — Örömük legyen teljes gyermekük lelki-teszt fejlődésében és az Úr áldása legyen továbbra is velük és rajtuk!

München: A Szentkereszttségben részesültek: **Rosta Roland Fülöp**, R. Géza és Menyhért Erzsébet 1981. nov. 24-én született kislánya. — 1982. szept. 12-én; — **Rontó Ágnes Júlia Anna**, R. Ernő és Ertsey Ágnes Laura 1982. aug. 14-én született kislánya. — 1982. szept. 12-én.

Házasság: **Rontó Ernő** és **Ertsey Ágnes Laura** 1982. szept. 12-én Münchenben házasságot kötöttek; — **Hoffendahl Leif** és **Drahovszky Viktoria** 1982. szept. 25-én Münchenben házasságot kötöttek.

Halottaink: **Eichhammer szül. Hosszu Mária** 80-éves korában 1982. júl. 23-án Regensburgban meghalt, u. o. a Felső temetőben temették júl. 27-én; — **Bognár Gyula** 61-éves korában 1982. szept. 9-én Münchenben meghalt; ugyanitt a Nordfriedhofban temették szept. 15-én. Nyugodjanak békében!

*

HÁZASSÁG: **András Bence** (New York) és **Otrubay Erzsébet** (Luzern) szept. 25-én esküdtek egymásnak örök hűséget a Risch-i (Kanton Zug) Szent Veréna plébániatemplomban. Isten áldása és boldogság kísérje a fiatal pár életútját!

*

Stuttgart: Keresztelés: **Plánki László** és **Katalin szül. Krizanits** kislánya, **Dominik László**, 1982. aug. 8-án a keresztség

szentségében részesült, úgyszintén **Szölösi Mária, Szölösi Imre** és **Mária Judit** szül. **Kassik** kislánya, aug. 20-án.

OLASZORSZÁG

Keresztelők: **Forli: Daniele**, Negretti Arturo és Áros Mária kislánya; jan. 10; **Villanova** (Ravenna): **Norberto**, Minguzzi Evaldo és Kazai Anikó kislánya; jan. 10; — **Poiano** (Verona): **Simonetta**, Zampieri Vittorio és Újvárosi Judit kislánya, márc. 28; — **Verence: Marco**, Vidoni Gábor és Végh Izabelle kislánya, ápr. 20; — **Róma: Gaia**, Dr. Nádor Miklós és Magrini Mara kislánya, jún. 6; — **Genova: Alessandro**, Tassi Giancarlo és Tölgyes Éva kislánya, jún. 28; — **San Pietro Bovolone** (Verona): **Enrico**, Leati Luigi és Tóka Éva kislánya, júl. 4. — Isten éltesse a boldog kis családokat!

Esküvő: Concesio (Brescia): **Bodei Giacomo** és **Varga Marianna**, akik otthon csak a tanácsnál kötöttek házasságot, május 23-án templomban is megesküdték.

Halálozás: Verence: özv. Zasioné sz. Krámer Lily, jan. 30-án 83 éves korában meghalt; — **Róma: Két** temetés június 19-én: délelőtt a 76 éves **özv. Rác Béla** szül. **Lóránt Zsuzsannát**, délután pedig a 98 éves **Sciuto Corneliót** temették, aki olasz létére d'Arrigo Kornél néven híres színésze volt Budapestnek. Requiescant in pace!

SVÁJC

Genf: Halálozás: özv. Kovács Gézané szül. Scorbier Mária 91-éves korában, rövid, példaadó módon viselt betegség és a haldokló szentségének felvétele után 1982. júl. 13-án nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. Neki legyen örök béke, a hátramaradottaknak pedig lelki erő és vigasztalás!

*

Zürich: Előző számunkban közöltük, hogy az új zürichi magyar lelkész **Ft. Csobánczy József**. — Itt közöljük pontos címét: **CH-8057 Zürich**, Winterthurer Str. 135. — Tel.: 01 / 362 3303.

HIRDETÉSEK

Barnahajú magyar asszony, 58 éves, egyedülálló özvegy, keres szintén egyedülálló, egyszerű, becsületes élettársat 68 évig. Válaszokat „Keresem az igazit” jellegére a Kiadóba kér.

A '82-től megváltozott új „Gépjárművezetői vizsga kérdései” magyar nyelven, **DM 45.—** áron kapható: **Dr. L. Deák**, 8000 München 70, Johann Clanze Str. 43.

Megjelent **Dr. Petényi Károly**, az „Új ígérhetés” szerzőjének újabb könyve („Ich liebte die Liebe”), egy történelem-erkölcsi munka Szent Ágoston életéről és életével kapcsolatban mai erkölcsi problémákról, német nyelven. — A 120 oldalas könyv ára **DM 21,80**, vagy **öSch 161,50**. Megrendelhető **Európában** a szerzőnél (A-1020 Wien, Postfach 184).

Ausztráliában élő, jómegjelenésű, 162 cm. termetű özvegy nyugdíjas férfi, rendezett anyagi viszonyok közt, csinos, szerény, finomlelkű 40—55-éves, szabadállapotú hölgy levelét várja házasság céljából „Boldog élet” jellegére a Kiadóba.

Kodály Zoltán szemináriumot végzett tanárnő **zongoraórak** adását vállalja. Érdeklődni: Németországból tel.: 08152-2244. Ugyancsak fenti zeneiskola alapítására **házaat bérelne** Münchenben vagy környékén Kodra Mária-Terézia. Elérhető fenti telefonszámon.

Felesketett törvényszéki tolmács (Frankenthal/Pfalz), vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra: okiratok, jegyzőkönyvek, hirdetések, kereskedelmi és priv. levelezések. Tolmácsolgatás tárgyalásoknál. — A fordításra szánt iratokat kérem a következő címre postázni: **Olivér Spuller**, Max-Slevogt-Str. 15, 6710 Frankenthal/Pfalz. Telefon: 06233 / 4 27 63.

Egyre kevesebben leszünk

A magyarság létszáma a kedvezőtlen születési és halálozási arányszám miatt otthon is esik, de még rohamosabb az esés az elcsatolt területeken, ahol az erőszakos kisebbségi elnyomás csökkentte a magukat magyarnak vallók számát.

Az 1980-as csehszlovákiai népszámlálás Csehszlovákiában 24.000 magyarral kevesebbet mutat ki mint az 1978-as népszámlálás, amikor még 604.000 magyart mutatott ki. Ha az 1980-as népszámlálási adatokat az 1921-es adatokkal hasonlítjuk össze, akkor a magyarság vesztesége Csehszlovákiában 90.500 lélek.

Még riasztóbb a helyzet a két szlovákiai nagyvárosban: Pozsonyban 1921-ben a lakosság 23,6%-a magyar volt, ma már csak 12%; Kassán 1921-ben még 22,1% volt, ma már csak 11%.

Ezzel szemben Szlovákiában a szlovákok lélekszáma 1980-ban elérte a 4.300.000-et; számuk 1945 óta másfél millió lélekkel gyarapodott. — Ehhez nem kell kommentár!

*

Léka bíboros Szent Anna napjának előestéjén a budai Szent Anna templomban beszélt a hagyományos „nagygyűlölk miséjén”. Ez alkalommal számokban nyitott rámutatott a magyar családi élet két leg súlyosabb sebére: az évente kerekken 28.000 abortuszra, amellyel „kaput nyitogatnak a halálnak”, és az ugyanannyi évenkénti válásra, amellyel ezer és ezer gyermeket tesznek „fészekből kiesett madárfiókává”.

Volt MET-olvasóink figyelmébe! Mivel a MET anyagi okokból szünetel, helyette az „Életünk”-et küldjük szíves tájékoztatásul.

HAZAI HENTESÁRÚ

	DM
1 kg Grillkolbász vakuum	16.—
1 kg Kolbász	16.—
1 kg Kolbász friss füstölt	14.80
1 kg Véreshurka rizsával	12.—
1 kg Májashurka rizsával	12.—
1 kg Dizsnósajt	14.80
1 kg Tokaszalonna	10.80
1 kg Tepertő	16.—
1 kg Csülök	12.—
1 kg Borda	12.—
1 kg Sonka	24.—

A szállítás utánvételes. 5 kg felüli rendelésnél portómentes.

Michael Taubel, Metzgermeister

Peter-Rosegger-Str. 3.

6710 Frankenthal/Pf.

Telefon: 06233 / 62693

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A-1010 WIEN, DOMGASSE 8

KÖNYVAJÁNLATUNK:	ÖS
Aczél-Méray: Tisztító vihar	280.—
Bibó, I. összegyűjtött munkái I.	380.—
Bibó, I. összegyűjtött munkái II.	380.—
Gosztonyi, P.: 1956 — A magyar forradalom története	198.—
Király, B.: Az első háború szocialista országok között	140.—
Lakatos, G.: Ahogyan én láttam (A volt miniszterelnök és tábornok visszaemlékezései)	200.—
Méray, T.: Nagy Imre élete és halála	340.—
Nagy, K.: Elveszett alkotmány — A hidegháború és a magyar politikai emigráció 1945—75 között	190.—

KAZETTÁK-LEMEZEK:

SLPX 16 561. ZERKOVITZ DALOK. (Van a Bajza-u. sarkán, Bözsi ne sirjon, Uncili-smuncili, Mi muzsikus lelkek, stb.) 130.—
SLPX 16576. SZERESSÜK EGYMÁST GYEREKEK. (Egy régi nótát hoz Budáról át a szél, Ha tudnék szeretni, Én úgy szeretek részeg lenni, Fizetek főúr, stb.) Énekel: Vámosi, J. Bilicsi, T. Ráday, I. stb. 130.—
SLPX 16 580. DALOK A MAGYAR HANGOSFILM HŐSKORÁBÓL. (Lila akácok, Rózsa virít, Pá kis aranyom, Köszönöm hogy imádot, Havi 200 fix, Meseautóban, stb.) Ének: Mensáros, L. Galambos, E., Kalmár, M. Udvardy, T. stb. 130.—
SLPX 17639. HORVÁTH JENŐ DALAIBÓL. (Fekete hajú kis gimnazista, Gyere ülj kedves mellém, Baracknyilas idején, Tizenhat éves volt és szöke, Elfeledlek szép lassan téged, stb.) Énekel: Korda, Gy. Vámosi, J. Zárny, M. stb. 130.—
SLPX 17650. FÉNYES SZABOLCS DALAIBÓL. (Csak egy kis emiék, Valami kis szerelem, Fehér akácok, Oda vagyok magáért, Küldök néked egy nápolyi dalt, stb.) Énekel: Darvas, I., Hofi, G., Vámosi, J. stb. 130.—

Szállításokat a világ minden tájára vállalunk.

Kérje legújabb, díjtalan katalógusunkat!

Üzletünk hétfőn és pénteken 10.00-tól 18.00 óráig, szombaton 10.00-tól 13.00 óráig nyitva tart.

MEGJELENT A „MIKE” TÁJÉKOZTATÓJA!

A 170 oldalas könyv hasznos tanácsokat és felvilágosításokat tartalmaz, amelyek különösen azok számára érdekesek és fontosak, akik most akarják megalapozni életük elkövetkezendő éveit.

A könyv adatokkal szolgál: **A menedékjog, letelepedés, állampolgárság, kivándorlás, adózás, önállósulás** kérdéseiben.

Tájékoztat a magánvállalkozások alapításának valamint a svédországi letelepedésnek lehetőségeiről, a nemzetközi öröklés és az öröklési-jog tudnivalóiról.

Ára DM 10.— + DM 1.— portó. Egyesületek, terjesztők — legalább 10 példány megrendelése esetén 30% kedvezményt élveznek és a könyvek utánvéttel, költségmentesen kerülnek postázásra.

Megrendelhető:

NÉMETORSZÁGI MAGYAR IPAROSOK, KERESKEDŐK ÉS VÁLLAKOZÓK EGYESÜLETE
Rumfordstr. 21. 8000 München 5.

RÓMÁBA UTAZÓ MAGYAROK SZÁMÁRA!

RÓMAI MAGYAR TÁJÉKOZTATÓ — 24 oldalon sok hasznos és szükséges tudnivalót tartalmaz. Ingyen kapható a Szent Péter bazilika előcsarnokában, a soknyelvű információs szolgálatnál, a bazilika főkapuján belépve jobbra, naponta d. e. fél 10—12 és d. u. fél 4—5-ig. **Megtudjuk belőle, hogy a nyári időszámítás idején minden kedden reggel 9 órakor** énekes magyar szentmise van szentbeszéddel a Szent Péter bazilika új magyar kápolnájában, Szt. Péter sírja közelében. — **Minden pénteken d. u. 3-kor** csoportos katakombalátogatás magyar nyelvű vezetéssel és szentmisével. **Megtudjuk azt is, hol és hogyan szerezhető ingyenes belépőjegy pápai audienciákra és szertartásokra, hol lehet olcsóbban vásárolni képes lapokat, albumokat, kegytárgyakat, hogyan lehet résztvenni Assisi-i zarándoklaton** magyar nyelvű vezetéssel és szentmise Szent Ferenc sírjánál), **hol lehet magyar nyelven felvilágosítást kapni.** Egyéb hasznos tudnivalókat is közöl a római közlekedéssel kapcsolatban, stb.

P. Salamon Z. László OFMCap.
magyar lelképásztor

NEMZETKÖZI NAGYKERESKEDELEM!

Akik szeretnék jörfizetett munkát vállalni mellékfoglalkozásként, ami később főfoglalkozássá is válhat, jelentkezzenek! Belföldön és 13 országban létesíthetnek kereskedelmi kapcsolatot: USA, Kanada, Ausztrália, Honkong, Japán, Hollandia, Belgium, Svájc, Franciaország, Malajzia, Anglia, Írország. — Nincs szükség szakképzésre és befektetésre sem. — Érdeklődőknek levélben részletes felvilágosítást nyújtunk. — Az NSZK-ban telefonon is. — **Levél cím:** Fehér Árpád, Steitner Weg 14, 7930 Ehingen. — Telefon: 07391 / 37 22 9—12 óráig, 18—21 óráig.
I. T. M.

KÉRDEZZEN — FELELEK

- Azonnali hatállyal küldhet a nagy Quelle Katalógusból ajándékot **Magyarországra** vagy **Erdélybe.** A vámmal járó adminisztrációt, valamint a pontos leszállítást a „QUELLE INTERNATIONAL UNGARN SERVICE“ garantálja. Felvilágosítást minden időben ad:
- **TH. PAPA** Vertreterin der QUELLE INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen, Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 — 801568.

H I R D E T É S E K

Lakáseladás! — Provánszi faluban eladom jó állapotban lévő lakásomat: három hálószoba, ebédlő, szalon, konyha, mellékhelyiségek és udvar. Cím: **Szitis István, Porte St. Gilles 231, F-84210 Pernes-les-Fontaines.**

Rendkívül csinosnak mondott 44-éves (164 cm.) független hölgy keresi korbán hozzáillő úr ismeretségét. Házasság nincs kizárva! Minden levélre fényképpel válaszolok — fényképes leveleket várok! **Horváth Zsuzsanna, Moltke Str. 83, D-5000 Köln 1.**

Magyar bélyeggyűjtemény, postatiszta, kb. 6000 drb., eladó. Válaszokat **'Block'** jellegre a Kiadóba kérek.

Negyvennégy éves (172/66 kg) jómegjelenésű, barnahajú, lakással és jó állással rendelkező férfi megismerkedne Bécsben élő hölgygel, aki segítene magyar tudását tökéletesíteni és szabadidejét vele töltené. „Partner“ jellegre választ kér a Kiadóba.

Egyedülálló, 47 éves (169/65 kg) jóalakú, barnahajú, mélyérsű, becsületes, háziasszonyként ezúton keresi hasonló körű és adottságú férfi ismeretségét, aki hű feleségre vágyik. Válaszokat **'Szerelem'** jellegre a Kiadóba kér.

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szépkiallítású, egészvászonkötésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúlra 10.— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk“ címen!

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalat fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162. D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2

Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badaacsonyi Kéknyelű	6.50
Badaacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Villányi Burgundi	6.60
Hajó Cabernet	6.50
Boglári Olasz Rizling	5.95
Boglári Kékfrankos	5.95
Boglári Cabernet — rosé	5.95
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Vilmos körtepálinka	23.50
Császárkörte	18.50
Keoskeméti barackpálinka	25.—
Hasas barackpálinka	23.—
Cseresznye pálinka	23.—
Szilva pálinka	21.—
Kosher szilvapálinka	29.—
Hubertus	18.50
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	29.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Pick szalámi kg.	25.—
Csabai kg.	23.—
Gyulai kg.	21.—
Süli Debreceni kg.	15.—
Süli kolbász kg.	16.—
Kalocsa tarhonya 1/2 kg.	3.10
Nagykoktatás 1/2 kg.	3.40
Lebbencs 1/2 kg.	3.40
Kiskocka, cernametélt 100 gr.	—80
Paprika káposztával 700 gr.	4.40
Bogyiszlói paprika (erős) 700 gr.	4.10
Hegyes paprika csipős 700 gr.	4.40
Hegyes paprika kevésbé csipős	4.40
Házi kolbász kg.	18.50
Disznósajt kg.	12.50
Véres-májás hurka a téli időszakban	12.50
Szaloncukor kg.	16.—

Hazai friss (nyers) liba- és kacsamáj hetenként kapható.

Üvegárut is szállítunk!

szentföldi ZARÁNDOKLAT MAGYAROK SZÁMÁRA

1983. április 4-től április 17-ig (húsvéti ünnepek).

P. Bernhard, szentföldi zarándoklatok szakemberének, vezetésével és P. Cserlői szerzésével.

Költség: Repülő + busz + szállás zarándokházakban + teljes ellátás + beépődíjak (a dollár kurzusától függően) Sfr. 2.000.— és 2.100.— között; — 45 jelentkező esetén maximum Sfr. 1.950.—, melyből augusztus 30-ig Sfr. 500-at kell a jelentkezőknek előre befizetni, a maradékot 1983. február végéig. 12-éves gyerekeknek Sfr. 350-nel kevesebb.

Jelentkezőknek befizetési lapot és később még részletesebb programot küldünk. — IDŐSEBBEK IS BÁTTRAN JELENTKEZHETNEK! (Nem rohanunk!)

Egyszemélyes szobát nem biztosítunk! **Jelentkezési cím:** Ungarnmission, Postfach 2110, CH-3001 Bern. Telefon: 031 - 25 61 42; németül vagy franciául: 037 - 26 27 87.

MAGYAR

ÉLELMISZER NAGYKERESKEDEÉS

kiszolgál Svájc, ill. Nyugat-Európa területén élelmiszerüzleteket, vendéglőket, penziókat.

Kérje árjegyzékünket!

PÁNCZÉL

CH-3098 Köniz, Wiesenstr. 6.
Tel.: (031) 53-17-55.

M U S I K — S E R V I C E

A „BUDAPEST COMBO“ még rendelkezik szabad terminekekkel. - Kérjük feljegyezni: **1982. október 1-től új cím és telefonszám!**

Cím: Olti János

D-4000 Düsseldorf, Gerberstr. 7.
Telefon: 0211 / 77 44 58

100 ÉV UTÁN ISMÉT MEGJELENT!

Orbán Balázs: Székelyföld leírása I-VI. 3 kötetben 21×29 cm. fekete vászonkötés aranynyomással, firenzei nyomás DM 250.— (a fenti mű eddig csak árveréseken csillagászati áron volt megvásárolható).

Sajtó alá rendezte és előszóval ellátta: Illyés Elemér.

A világon megjelent minden jelentős magyar könyv és hanglemez raktáron!

	DM
Kishon: Dekameron	34.50
Bibó István összegyűjtött munkái II.	52.—
Moldova: Égi szeker újdonság	12.—
Moldova: Elhúzódó szüzesség —	—
Szent Imre induló	20.—
Hámori: Puskás, legenda és valóság	12.—
Bilicsi Tivadar: Hol vagytok ti régi játszótársak	14.—
Vas Z.: Viszontagságos éveim II.	12.—
Gyurkó: Arcképvázlat történelmi háttérrel (Kádár János)	9.—
SLPX 1913 Himnusz-Szózat gyönyörű szép hanglemez. DM 20.—. Több zenekari, Kórus, Próza előadásban.	—

Kérje díjtalan katalógusunkat!

Külföldi és haza látogatókat szeretettel várjuk.

Musica Hungarica — Rümnnstr. 4.
8 München 40. Tel.: (089) 30 50 43.

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét. — Pásztorlevelek, szentbeszéd (1944—1975). — 300 oldal, vászonköt. DM 25.— vagy \$ 12.—

Mindszenty József: Napi jegyzetek 480 old. vászon köt. DM 32.— \$ 15.—

Kardinal Mindszenty: Erinnerungen 4. kiad. vász. köt. DM 40.— \$ 22.—

Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. DM 6.— \$ 4.—

Az Irodalom Világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 old. vászon köt. DM 15.— \$ 10.—

Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz 46 képpel, ebből 32 színes. DM 12.— \$ 6.—

Légiszállításkor + portóköltség.

Megrendelhetők: az „Életünk“ kiadóhivatalánál, Oberföhringerstr. 40, D-8000 München 81, W. Germany.

ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkésziség.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy aho! nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légi postával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk“

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

NEMZETŐR KÖNYVEK

	DM
Gombos Gyula: Igazmondók	20.—
Szoltsenyicin: Gulag szigetecsoport I.	30.—
Szoltsenyicin: Gulag szigetecsoport II.	—
582 old. Oroszból fordította Szenté I.	30.—
Fehérvári István: Börtönvilág Magyarországon, füzve	21.—
Közi Horváth József: Magyarország és kereszténység 56-ban	6.—
Rozanich István: A másik partról (versek) füzve	12.—
Tollas Tibor: Évgyűrűk (versek) vászonkötésben	15.—
Tollas Tibor verses magnokazettája	15.—
Dálnoki Veress: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászon 90.—	—
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, 8 München 50. Ferchenbachstr. 88. címen.	—

Nőgyógyászati rendezvények Stuttgartban

Több mint egy évtizedes klinikai tevékenység után, utoljára mint „Oberarzt“ egy itteni nagy Szülészeti-Nőgyógyászati Klinikán, megnyitottam Stuttgartban, az Olgastr. 85 alatt **Szülészeti-Nőgyógyászati rendelőmet.** Tel.: 23-29-15. Rendelés mindenkinék. **Dr. Fábán Pál.**

Magyar-német hiteles fordításokat gyorsan és lelkiismeretesen elvégez — színvonalas magyarországi társasutazásokat — **STUDIEN-REISEN** — szervez

Kérjen prospektust!
WILHELM DIVY,
Lindenstr. 50, 7990 Friedrichshafen 1.
Telefon: 07541 / 71391

Gyorsan, jól és mégis olcsón fordít és hitelesít a német állam elismert tolmácsa és fordítója: August Lévai, Lehnsgrund 38, 4300 Essen 1. Telefon: 0201 / 711-582.

MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL
Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim
Telefon: 07182 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérral vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Pusztaszalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi (90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utánvétellel szállítok.

Megjelent! Megjelent!

Mindszenty József:

HIRDETTEM AZ IGÉT

Pásztorlevelek, szentbeszéd gyűjteménye (1944—1975). Válogatta és a bevezető tanulmányt írta Közi Horváth József. — A 300 oldalas vászonkötésű könyv ára 25.— DM vagy 12.— \$.

Megrendelhető Európában: „Életünk“ Redaktion, Oberföhringerstr. 40, D-8000 München 81; az összes magyar lelkészeknél és Máriacellben. Az USA-ban: Hungarian School Care Club (Papp Gábor), 16403 Southland Ave., Cleveland 44111; — Katolikus Magyarok Vasárnapja, 1739 Mahoning Ave., Youngstown, Ohio, 44509.

Takács Fleisch & Wurstwarenbetrieb GmbH, 7000 Stuttgart, Dorotheenstr. 4. MARKTHALLE, Stand Nr. 74-76. Telefon: (0711) 243 104.

Magyar és jugo. különlegességek

Szállítási árak:	DM
1 kg Friss kolbász	16.—
1 kg Füstölt kolbász	18.—
1 kg Száraz kolbász	20.—
1 kg Papr. szalonna	13.—
1 kg Füstölt oldalas	13.—
1 kg Disznósajt	12.—
1 kg Májas-rizses	11.—
1 kg Véres-rizses	11.—
1 kg Füstölt debreceni	17.—
1 kg Fehér szalonna	10.—
1 kg Bácskai májas	12.—
1 kg Finom sonka	20.—

Jobbízú a TAKÁCS-árú! Saját készítmények!
Nettóárak; a szállítási költségeket hozzászámítjuk. Szállítás utánvétellel.

" É L E T Ű N K "

bécsi melléklete - 1982 október

Vasvári Kovács György: A HALÁLRA ÍTÉLT 48-as HONVÉD
AZ OLMÚTZI BÖRTÖNBEN című verses könyvecskéjéből. Az
élő fa c. vers egyik szakasza:

Ezredéves élő fa vagy, szép hazám!
Mi fiaid egy-egy levél az ágán.
Mi elhullunk, mint a levél sorjába,
De te élni fogsz, magyarok hazája.

Októberi emlékeztetés. Társaságban elhangzik egy szó, pl. - kenyér - mindenki tudja mit jelent. A kimondott szó mögött azonban a pék talán arra gondol mennyi munka kell a kenyérbélesztéshez. Más tán arra, hogy mit jelentett egy szelet kenyér, amikor éhezett. Ahányan vagyunk annyiféle az élményhátter, amely szavainkhoz kapcsolódik. Ugyanezt mondjuk, de a forrás amelyből beszédünk fakad más és más, mint ahogy életünk története sem egyforma.

Minden kimondott szavunk egyedi belső világunkat és kisebb-nagyobb mértékben hordozza felelősségünket, akár mikor feltárjuk magunkat, avagy elfogadunk másokat. De még sokkal inkább úgy van, amikor egész lényünket mondjuk el, ajánljuk fel a "Szivek Vizsgálója" előtt, aki az élményhátteret is ismeri, tudja mit jelentenek szavaink, tudja mi az igen és a nem! Ezért elég lehet egy fohász: ".....emlékezzél meg rólam, amikor országodba jutsz!"

Ha úgy áll a dolog, mi értelme a rohanó világban órákhosszat ugyanazt az imát ismételni? A Rózsafüzér nem "modern" - nem a mai ember imádsága!

VI. Pál egyik utolsó beszédében mégis ajánlotta ezt az imádságot. Úgy érezte, hogy benne imádkozva az üdvtörténet fő állomásait - esetleg saját életünket is - megláthatjuk. Mennél inkább tudom életemet elhelyezni az üdvtörténetben, Jézus életében, a "legyen meg a Te akaratod" vonalában, - annál inkább lesz imádságos az Úr imádsága, életem az Istengyermek élete.

Mária-hoz, mint gyermek szólhatok, és Ő anyám lesz nekem. (Ján. 19. 26-27). Amikor a kisgyermek százszor ugyanazt mondja, ismételi édesanyjának, egy kivülálló számára már unalmas lehet. Ő azonban mindig ugyanazzal az anyai szeretettel válaszol, mint amikor az első igent kimondta, gyermekét vállalta, minden adottságával, jóban és rosszban egyaránt. Ez az Ő életfeladata! Ezért tud békétlenséget oszlatni, elesetteket felemelni, szomorkodókkal szomorkodni, örvendezőkkel örvendezni.

Engem is megtanít ez az ősi imádság arra, hogy nem vagyok egyedül. A rideg el-embertelenedett világban tud reményt kelteni - és így időszerű, modern. Amikor ősi, akkor modern: "Jézus Krisztus ugyanaz tegnap és ma". A Szentolvasóban fogalmazta meg az Egyház Isten és Mária párbeszédét és megmutatta, hogy a gyarló ember is eljuthat oda, ahova megérkezett az, aki "Téged Szent Szűz a mennyben megkoronázott".

Kormon József

A felnőttek bérmálása. Az 1982 június 13-i bérmáláskor kitudodott, hogy néhányan a megbérmáltak szülei közül még nem bérmálkoztak. Ekkor született meg az elhatározásom, hogy a felnőttek részére is rendezünk magyar hérmálást, mégpedig november második felében a Pazmaneum kápolnájában. (9., Boltzmanng.14.), szombat este, avagy vasárnap délelőtt, ahogy László püspök úr kívánja.

Jelentkezzünk mielőbb személyesen, vagy telefonon: 72 25 01/36; 52 00 222. Kezdet nélkül szükséges. A házások közül csak azok jelentkezzenek, akik szentsé-

gi házasságban élnek.

Örömmel jelzem, hogy eddig már több, mint 10 jelentkező személy van; köztük orvos, diplomás mérnökök, többgyermekes édesanya, egyetemi - hallgatók stb. Igyekezzünk teljesértékű katolikus keresztények lenni! Jobb későn, mint soha!

IME. Imaóra helyett ünnepi emlékistentisztelet: nov.4. csüt. 18.30 órakor.

Német nyelvtanfolyam. Minden pénteken 17-19 óráig. 7., Döblergasse 2/I/30 b.

A Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom (KMEM) ezévi december 8-i rekollekciónját "Istenkeresők nemzedéke vagyunk (Keresztény önazonosságunk keresése)" címmel az ismert zágrábi pszihologus, páter Szentmártoni Mihály S.J. tartja szokásos helyen.

A n y a k ö n y v i h i r e i n k

Az örök hazába költöztek:

KOVÁCS JOLÁN, 46 éves korában, szept.17-én Bécsben.

LUKÁCS FERENC életének 21. évében tragikus baleset áldozata, szept.24. Bécs. Engesztelő szentmise okt.17. Singerstr.-i templomban, 11 órakor.

S z e n t I s t v á n O t t h o n programja: 7., Döblergasse 2/I/30 b.

Minden vasárnap 16 órától játékdélután és könyvtár.

Okt. 17.-én 17 h Frater Georgius, rendi történész: "Az egyetlen magyar alapítású PÁLOS REND" történetéből jeles szemelvények és Ausztria-i kapcsolatok" címen előadást tart.

Az 56-os forradalom évfordulójára:

Az Europa-Club-ban: I., Annagasse 20/I.

Okt. 21. csüt. 19.30 h Kovács K. Zoltán: ünnepi megemlékezés

" 28. csüt. 19.30 h Dr.Varga László : Időszerű politikai kérdések.

Nov. 4. csüt. 18.30 h Emlék istentisztelet a Singerstr.-i magyar temp.-ban.

Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége szervezésében a Bécsi Magyarok Kultúregyesülete 1982. október 26-29-ig kiállítást rendez az Egyesület klubhelyiségeiben, lolo Wien, Sonnenfelsgasse 10 szám alatt; megnyitás okt.23-án 10 órakor, ünnepi műsor 14-16-ig; utána ingyenes Büfett. A kiállítás a bécsi magyarság kultúréletének teljesítményeit mutatja be az ausztriai ünnep alkalmából.

M a g y a r s z e n t m i s é k v a s á r - s ü n n e p n a p :

I. Singerstr. 7.	P.Dr.Radnai Tibor	11 h
IX. Pazmaneum, szombaton	vendégpap	18.30 h
XI. Kaiserebersdorf	vendégpap	11 h
Traiskirchen, tábor	P.Szollár Lajos	9.30 h

M a g y a r g y ó n t a t á s

Minden magyar istentisztelet előtt; továbbá

a Stephansdomban minden szerdán és szombaton 17.30 h-tól - 18.30 h-ig. Föt. Dr.Demel Iván.

A Kapuzinerkercheben (I., Neuermarkt) 7-8 h-ig naponta és pénteken 14.30 h-tól - 18.30 h-ig. P.Dr.Radnai Tibor.

.....
Für den Inhalt verantwortlich: P.Dr.Tibor Radnai, lolo Wien, Stephanspl.5.